

ÅRSBERETNING 2019

Finansieringselskapenes Forening

Leder har ordet

2019 ble samlet sett et resultatmessig godt år for medlemsselskapene. Veksten i norsk økonomi tok seg ytterligere opp og oljeprisen holdt seg på et relativt godt nivå gjennom året. Veksten i bruttonasjonalprodukt (BNP) uten oljen økte med 2,3 % i 2019. Det har vært en god vekst i sysselsetningen og husholdningenes gjeldsvekst har avtatt noe.

Leasinginvesteringer i driftsmidler økte med hele 13 % i 2019. Veksten er drevet av den generelle oppgangen i norsk økonomi og av store investeringer i bygg- og anleggsektoren. Over 30 % av bedriftenes investeringer i transportmidler og maskiner ble i 2019 finansiert via leasing. Leasing er en viktig finansieringskilde spesielt for små og mellomstore bedrifter.

Medlemmene opplever stabil etterspørsel etter factoring. Omsetningen har økt, men utlånet hadde en liten reduksjon sammenlignet med fjoråret. Det oppleves også en økende interesse for fakturakjøp og medlemmene finansierer nå like mye på fakturakjøp som på ordinær factoring. Det utvikles nye heldigitale løsninger for fakturakjøp som spesielt er tilpasset små bedrifter.

Bilsalget i 2019 fikk en nedgang på 3,8 %. Medlemsselskapene finansierte 63 % av alle nye registrerte personbiler i 2019. Elbilandelen fortsetter å stige og var i 2019 42 % av antall solgte biler mot 31 % i 2018. Hybridbilene hadde en markedsandel på 26 % mot 29 % året før.

Både Forbrukerrådet og Forbrukertilsynet har hatt fokus på privatleie i 2019. Finfo har deltatt i et samarbeid med NAF og NBF for å utarbeide en felles bransjenorm for påkost og unormal slitasje. I tillegg er det utarbeidet en egen mønsteravtale for privatleie som er bedre tilpasset privatpersoner. Det er forventet at myndighetene vil ta fatt på arbeidet med å utarbeide en egen lov om privatleie etter at arbeidet med ny finansavtalelov er slutført.

Bekymring for den sterke veksten i forbrukslån har ledet til flere reguleringer fra myndighetens side de siste årene. Finansdepartementet forskriftsfestet i februar Finanstilsynets retningslinjer om forsvarlig utlånsparasis av forbrukslån. I juli kunne endelig våre medlemmer få tilgang til gjeldsinformasjon om usikret gjeld fra gjeldsinformasjonsforetakene. Gjeldsinformasjonstjenestene legger til rette for mer presise kredittvurderinger. Bankene kan nå sjekke lånesøkernes reelle økonomiske situasjon, og dermed bidra til at færre husholdninger havner i gjeldsproblemer. Finfo vil fortsette å

arbeide for at all gjeld blir omfattet av ordningen, ikke bare usikret gjeld. Tilgang til mer presis informasjon om kundens gjeld sammen med de andre tiltakene har gjort at økningen i usikret gjeld stoppet opp i 2019. Omsetningen på kredittkort fortsetter å øke, mens antall kort og samlet utlån på kortene er blitt noe redusert.

Samlet sett ble 2019 et godt år hvor medlemsselskapene har fortsatt å styrke sin posisjon som finansieringskilde og bidratt til at bedrifter og husholdninger har fått dekket sine finansieringsbehov.

Finansieringsselskapenes Forening skal holde frem sitt arbeid med å ivareta medlemsselskapenes interesser. Gjennom kunnskapsformidling og myndighetskontakt vil vi fortsette å fremme og sikre gode rammebetingelser også under dagens ekstraordinære omstendigheter etter utbruddet av koronapandemien. Nå handler det først og fremst om å opprettholde helse og sikkerhet og legge til rette for at kundene skal klare seg gjennom denne vanskelige tiden. For det kommer heldigvis en dag etter dette.

Vi vil takke for et godt samarbeid i året som har vært og lover å gjøre vårt beste for å støtte alle våre medlemmer gjennom den krevende tiden vi har i møte.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Christina Åhländer'.

Christina Åhländer
Adm. direktør
FINFO

Finansieringsselskapenes Forening skal være en naturlig interesseorganisasjon for alle finansieringsselskaper, banker og andre selskaper som driver med slik virksomhet i Norge. Gjennom høy kompetanse og markedskunnskap skal foreningen overfor omverdenen fremstå som en representant for bransjen, mens foreningen innad skal formidle kunnskap og bidra til en felles bransjekultur med sunn konkurranse selskapene i mellom.

Hovedtrekk

Hovedpunkter 2019

- Resultatmessig nok et godt år for medlemmene
- Forvaltningskapitalen øker
- Økning i investeringer i næringslivet
- Økt press på marginene på leasingfinansiering til næringslivet
- Nedgang i bilfinansiering og forbrukslån
- Liten nedgang i factoringutlånet
- Negativ vekst i usikret gjeld til forbrukere

Tall i mrd kroner

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medlemsselskapenes samlede utlån/leasingportefølje pr 31.12 ¹⁾	218,7	243,4	267,9	293,9	345,3	389,8	413,3
Nye leasinginvesteringer totalt	40,2	46,6	45,5	54,1	61,7	64,7	68,5
Nye leasinginvesteringer personbiler	12,4	15,3	13	16,5	21,4	21,6	19,7
Nye investeringer - andre utlån (billån og øvrig utlån)	36,3	38	43,7	49,7	59,1	61,4	59,8
Factoringomsetning inkl. bloc-factoring	136,6	156,5	177,6	198,8	223,3	255	260,3
Factoringutlån	5,4	7,4	10,8	12,8	15,9	20,5	20,2
Kredittkort, total omsetning (internasjonale og innenlandske)	122,5	125,3	137,2	145,7	160,4	187,7	194,6
Kortbaserte utlån og blancokreditter, utestående lånevolum ²⁾	46,0	54,1	62,0	70,9	95,7	103	100,9

1) Foreløpige tall for 2019.

2) Finfo har fått flere nye medlemmer de siste årene. Deres tall er medtatt fra tidspunkt for medlemskap.

Kilde: Finansieringsselskapenes Forening

Virksomhetsområdene

Leasing:

- Sterk posisjon som finansieringsløsning for næringslivet
- Betydelig vekst i leasing av maskiner og transportmidler
- Industrielt utstyr, maskiner og transportmidler har en dominerende rolle som leasingobjekter
- Tilfredsstillende inntjening og lave tap

Bilfinansiering:

- Reduksjon i leasingfinansiering av personbiler til privatmarkedet
- Reduksjon i nye utlån for finansiering av personbiler
- Medlemsselskapene fortsatt dominerende finansieringskilde i bilmarkedet

Factoring og fakturakjøp

- Positiv utvikling i omsetning men noe lavere utlån
- Fakturamengden er stabil
- Nettbaserte factoringløsninger øker produktets attraktivitet blant bedriftene
- Økning i heldigitale løsninger for fakturakjøp for små bedrifter

Kreditt- og betalingskort:

- Noe reduksjon i utlån
- Reduksjon i antall internasjonale fakturerings- og kredittkort men fortsatt god omsetningsvekst
- Økende mislighold
- Internasjonale kreditt- og faktureringskort attraktive som betalingsmiddel og finansieringskilde

Forbrukslån

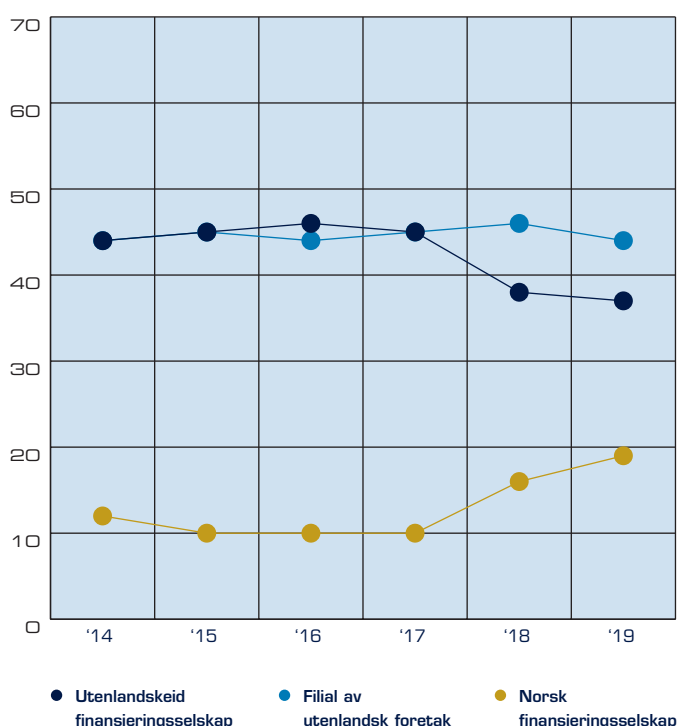
- Liten reduksjon i utlån
- Økende mislighold

Året i korte trekk

JAN	Forbrukermyndighetene blir omorganisert
FEB	Forskrift om krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån PSD2 – de privatrettslige delene av direktivet trer i kraft
MARS	Forbrukertilsynet med aksjon mot markedsføring av bil-leasing på nett
APRIL	Forbrukertilsynet med kontroll av kredittmarkedsføring på internett Finanstilsynets rundskriv om krav til utlånspraksis for forbrukslån
MAI	Årsmøte på Lysebu i Finansieringsselskapenes Forening og Finansieringsselskapenes Servicekontor Nytt rundskriv fra Finanstilsynet om agenter Finanstilsynet med krav om utlånspraksis for salgspantlån til forbrukere
JUNI	Finanstilsynet med veileder til hvitvaskingsloven Finfo og Finans Norge med felles brev til Finanstilsynet vedr. salgspantlån
JULI	Full tilgang til informasjon fra gjeldsinformasjonsforetakene
AUG	Forbrukerrådet med fokus på avgiftsmessig håndtering av påkost Gjennomføring av deler av EU's boliglånsdirektiv sendt på høring
SEP	Enova med støtte tilpasset leasingselskapene ved kjøp av elektrisk varebil Forbrukertilsynet med nye føringer vedrørende avtalevilkår for privateie Finanstilsynet med svar på brev fra Finfo og Finans Norge vedr. salgspantlån

OKT	Forbrukertilsynet med orienteringsbrev om markedsføring av kreditt Finanstilsynet utsetter fristen for SKA ved kortbetalinger i nett-handel Eurofinas og Leaseurope avholder årsmøte i Budapest
NOV	Endret forskrift om forbud mot betalingsformidling for penge-spill fra 2020
DES	EU-dom – Tilbakebetaling av lånekostnader ved før tidiginnfrielse Nordea inngår avtale om kjøp av SG Finans

Medlemsselskapenes utlånsvolum (andel fordelt på gruppe)

Kort om Finfo

FINFO (Finansieringsselskapenes Forening) er en bransjeforening for finansforetak som driver virksomhet i Norge. Medlemmer kan være finansieringsforetak eller andre finansinstitusjoner med konsesjon som driver virksomhet innenfor områdene leasing, factoring, lån mot salgspant, kredittkort, innløsningstjenester og annen forbrukerfinansiering. Selskaper som driver med operasjonell leasing og som ikke har konsesjon kan også være medlemmer. I tillegg kan foreningen oppta assosierte medlemmer.

Foreningen dekker ca. 80-90 % av markedet og hadde ved utgangen av året 43 medlemmer – 19 norskeide foretak, 8 utenlandske og 16

filialer av utenlandske kredittinstitusjoner. Et av selskapene driver grenseoverskridende virksomhet fra Sverige. Foreningen ivaretar medlemmenes interesser overfor myndighetene og er høringsinstans for lovforslag som berører selskapenes virksomhet. Medlemmene ytes bistand i spørsmål av juridisk, regnskapsmessig og administrativ karakter. Foreningen er medlem i de europeiske organisasjonene Eurofinas og Leaseurope, og har en samarbeidsavtale med Finans Norge.

Finfo vil fra 2020 også være medlem av den europeiske factoring-organisasjonen EU Federation for the Factoring and Commercial Finance (EUF)

Utviklingen i medlemselskapene

Medlemselskapenes virksomhet 2019

Medlemselskapene fikk i 2019 betydelig økte nysalgsvolumer i bedriftsmarkedet og en reduksjon i privatmarkedet. Samlet utlån ble på 413 mrd. som er en økning på 6 % fra 2018. Samlet sett ble 2019 nok et godt år for medlemselskapene.

Resultatutvikling

Markedet for våre medlemmer er sammensatt, og det er derfor store variasjoner mellom enkeltelskaper både når det gjelder resultat og balanse. Flere av våre medlemmer har i de senere år blitt organisert inn i morbanken og derved opphørt å være selvstendige selskap. Flere medlemmer presenterer ikke lenger selvstendige regnskap og vi har derfor valgt å ikke vise sammenstillinger av resultat, rentenetto og tap i årsberetningen.

Leasing

Vekst i leasing av driftsmidler og biler

Leasingfinansiering av nye driftsmidler og biler endte på 68,5 mrd kroner, en økning på 5,9 % sammenlignet med fjoråret. Privatleasing av personbiler hadde en nedgang på 20 % sammenlignet med i fjor. Lavere salg av personbiler og en høy andel elbiler kan være noe av forklaringen. Leasing av bil og transportmiddel til næringslivet hadde en økning på 17 % mens leasing av øvrige driftsmidler økte med 7,3 %. Vi ser spesielt en økning innenfor området industrielt utstyr og maskiner.

Bredt spekter av leasingobjekter

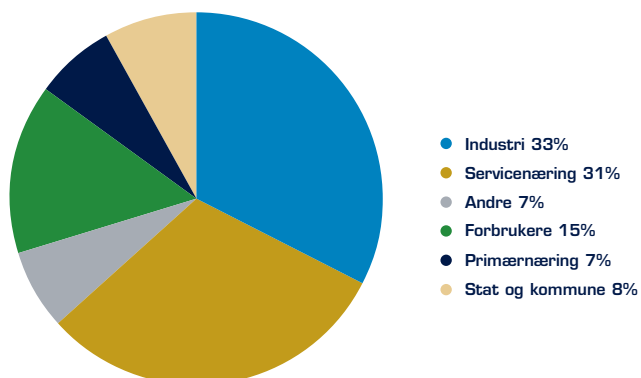
Medlemselskapenes leasingportefølje økte med 8,3 % i 2019 etter en økning på 11,9 % i 2018. Porteføljen utgjorde 161 mrd kroner ved slutten av året. Industrielt utstyr og maskiner utgjorde ca. 28 % av porteføljen. Landtransport utgjorde ca. 32 % og personbiler ca. 29 %. Industrien, bygg og anlegg samt servicenæringen er de næringene som i størst grad benytter leasing til finansiering av driftsmidler.

Betydelig andel på leasing

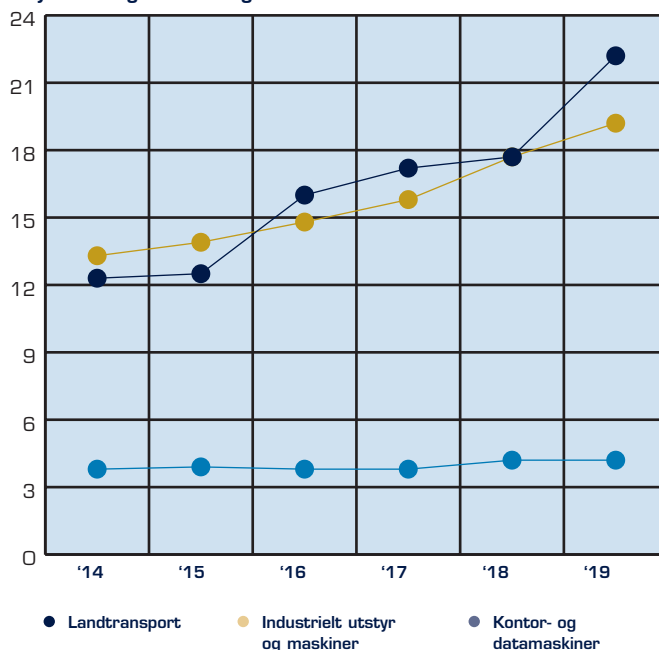
Næringslivsinvesteringene i transportmidler, maskiner og utstyr i Norge utgjorde ifølge Statistisk Sentralbyrå til sammen 166 mrd. kroner i 2019 (foreløpige tall), en økning fra 155 mrd. i 2018

Medlemselskapene leasingfinansierte ca. 30 % prosent av disse investeringene, og har dermed en solid posisjon som finansieringskilde for næringslivet. Internasjonalt har denne finansieringsformen tradisjonelt hatt en sterkere posisjon enn i Norge, men de senere års utvikling viser at leasing har styrket sin posisjon som finansieringsform blant norske bedrifter.

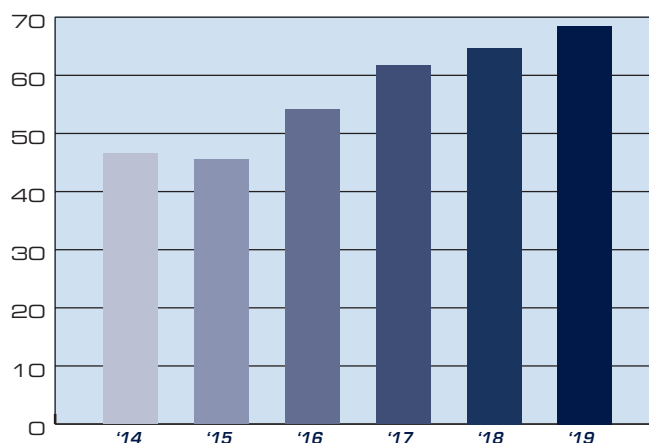
Nye leasinginvesteringer Fordelt etter næring

Nye leasinginvesteringer Mrd. kroner

Nye leasinginvesteringer totalt (mrd. kroner)

Bilfinansiering

Redusert salg av nye personbiler

Etter flere år med økt salg av nye biler gikk salget ned i 2018 og videre ned i 2019. I følge OFV ble det i 2019 registrert 142.381 nye personbiler i Norge som var en nedgang på 3,8% sammenlignet med fjoråret. I 2017 var salg av nye biler 158.650 som er det høyeste salget siden 1986. Tar vi med bruktimporten ble det registrert totalt 157.843 personbiler i fjor.

Det ble foretatt 474.737 eierskifter av personbiler. Det er 4.442 færre enn i 2018.

Medlemsselskapenes biladministrative løsninger for bedrifter omfattet 69 824 biler ved utgangen av 2019 mot 74 888 året før.

Bilmarkedet i endring

Bilmarkedet er i endring. I 2019 hadde nullutslippstilene en markedsandel på 42,4 % mot 31,2 % i 2018. Hybridbilene hadde en markedsandel på 25,9 % mot 29 % i 2018. I løpet av de siste årene har dieselandel blitt kraftig redusert fra 75,7 % i 2011 til 17,7 % i 2018 og 16 % i 2019

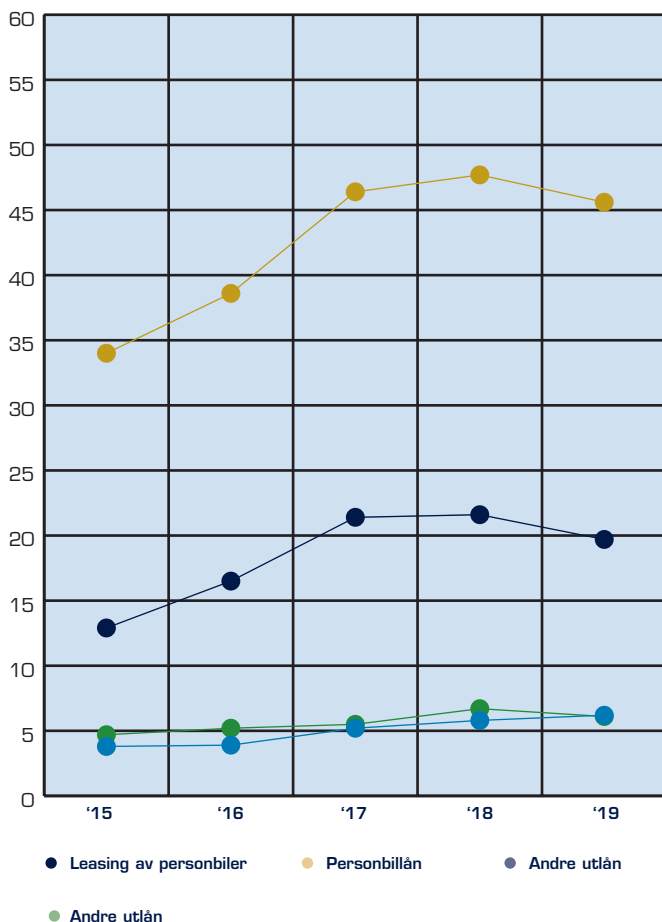
Medlemsselskapene finansierte gjennom lån og leasing 90.121 nye biler (63 % ned fra 67 % i 2018) og 138.350 brukte og bruktimporterte biler (29,1% ned fra 29,3% i 2018).

Nedgang i personbilleasing

Leasing av personbiler utgjorde 19,7 mill. i 2019 en reduksjon med 8,6 % fra fjoråret. Selv om leasing av biler til næringslivet har hatt en oppgang på over 10 % så oppveies dette ikke av den kraftige nedgan-

Bilfinansiering

Nye investeringer mrd. kroner

gen i privatbilleasing hvor reduksjonen var 20 %. Privatleie utgjør nå 55 % av finansiert volum mot 62 % i 2018. Nedgangen antas å skyldes større andel elbiler som ikke leases i så høy grad i tillegg til en reduksjon i totalt antall biler solgt i 2019. Leasing av transportmidler under 3,5 tonn, som i hovedsak består av varebiler, hadde oppgang med 13 % sammenlignet med fjoråret. Transportbransjen og bygg og anlegg benytter tradisjonelt sett i stor grad leasingfinansiering av arbeidsbilene. Den betydelige økningen av igangsatte boliger de senere år har påvirket salget av varebiler.

Stor andel private billån

Både bedrifter og privatpersoner velger å lånefinansiere bilkjøp gjennom medlemsselskapene, og billånene sikres i stor grad gjennom salgspant. I 2019 stod privatpersoner for 88 % av totale billån.

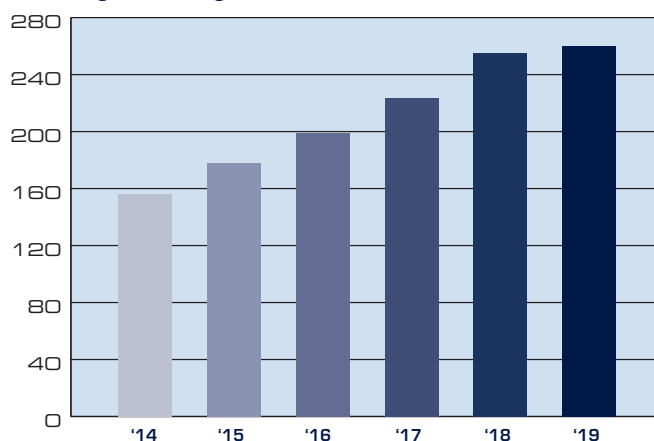
Salget av nye billån gjennom medlemsselskapene ble redusert med 3,2 % i 2019 og utgjorde 55,4 mrd. kroner. Tallet inkluderer transportmidler mindre enn 3,5 tonn.

Factoring og fakturakjøp

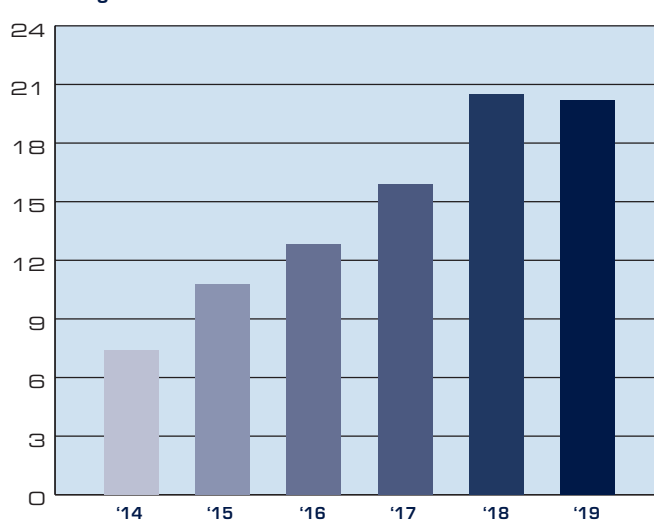
Økning i omsetning og antall fakturaer stabilt men en liten reduksjon i utlån

Omsetning på factoring og fakturakjøp økte i 2019 med 2 prosent til 260 mrd. Fakturamengden endte på 7 mill. fakturaer som var på

Factoring omsetning Mrd. kroner

Factoring utlån Mrd. kroner

samme nivå som fjoråret. Utlånene, som inkluderer bloc factoring og fakturakjøp ble redusert med 2 % og endte på 20.2 mrd. kroner ved utgangen av året.

Innenfor mange bransjer

Bedrifter innenfor mange bransjer velger factoring, og kunnskapen om produktet øker blant økonomisjefer og daglige ledere. Felles for bedrifter som velger factoring er at de selger sine varer og tjenester på kreditt og i hovedsak til andre næringsdrivende. Mange av bedriftene opererer innenlands, men også import- og eksportbedrifter velger å benytte factoringsselskapenes tjenester.

Factoring på web

De nettbaserte løsningene som factoringsselskapene tilbyr har fått god mottakelse hos bedriftene og gir økt effektivitet. Det forventes at aktivt salgssarbeid og økende kunnskap om factoringproduktet kombinert med videre produktutvikling, vil øke etterspørselen ytterligere og bidra til fortsatt vekst i tiden som kommer.

Fakturakjøp

Fakturakjøp er et produktområde i økning og som spesielt tilpasses små bedrifter. Medlemmene utvikler heldigitale løsninger som er integrert i bedriftenes ERP- eller faktureringsssystemer.

Betalingskort

Utestående lånevolum for fakturerings- og kredittkort utgjorde 44,3 mrd. kroner i 2019. Dette er en reduksjon med 3,6 % fra året før. Omsetningen på kort øker i større grad enn utlånet som har ligget relativt stabilt over tid. Omsetningen på kortene var på 195 mrd. som er en økning med 3,7 % fra året før

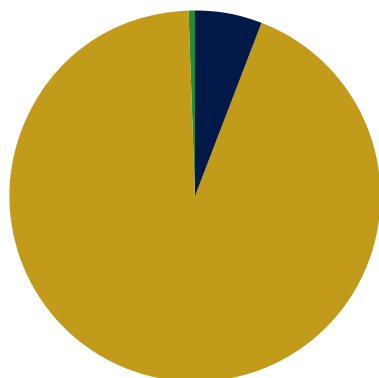
Kredittkort og faktureringskort

Foreningens medlemmer rapporterte ved utgangen av 2019 5,7 millioner internasjonale og nasjonale betalingskort i Norge. Dette er over 400.000 færre kort enn i 2018. Kredittrammene på kortene teller med i beregning av lån hos gjeldsinformasjonsforetakene som startet opp i 2019. Det antas at noen kunder har ønsket å redusere kredittrammene og derved har redusert antall kort.

De internasjonale kredittkortene representerte hovedtyngden av antall kort utstedt og står for 94 % av omsetningen på betalingskortene.

Gjennomsnittlig omsetning pr. transaksjon for internasjonale kredittkort var på 661 kroner som er en nedgang fra året før.

Fordeling omsetning
Varekjøp/kontantuttak 2019 (mill. kroner)

- Internasjonale faktureringskort 5,9 %
- Internasjonale kredittkort 93,7 %
- Nasjonale kredittkort 0,4 %

Internasjonale faktureringskort som oftest brukes i firmasammenheng stod for 6 % av den samlede omsetningen knyttet til internasjonale og nasjonale fakturerings- og kredittkort. Mange av de internasjonale betalingskortene i personmarkedet benyttes imidlertid også i vesentlig grad i jobberelaterede sammenhenger.

Omsetningen knyttet til nasjonale kredittkort hadde en reduksjon på 7 % i 2019 og har et beskjedent omsetningsvolum i forhold til internasjonale fakturerings- og kredittkort. Med en gjennomsnittlig omsetning per transaksjon på 2.640 kroner og i gjennomsnitt kun 1 transaksjon per år innebærer dette at nasjonale kredittkort i stor grad benyttes kun ved førstegangskjøp. Både Internasjonale faktureringskort og internasjonale kredittkort har til sammenligning 51 transaksjoner i løpet av et år.

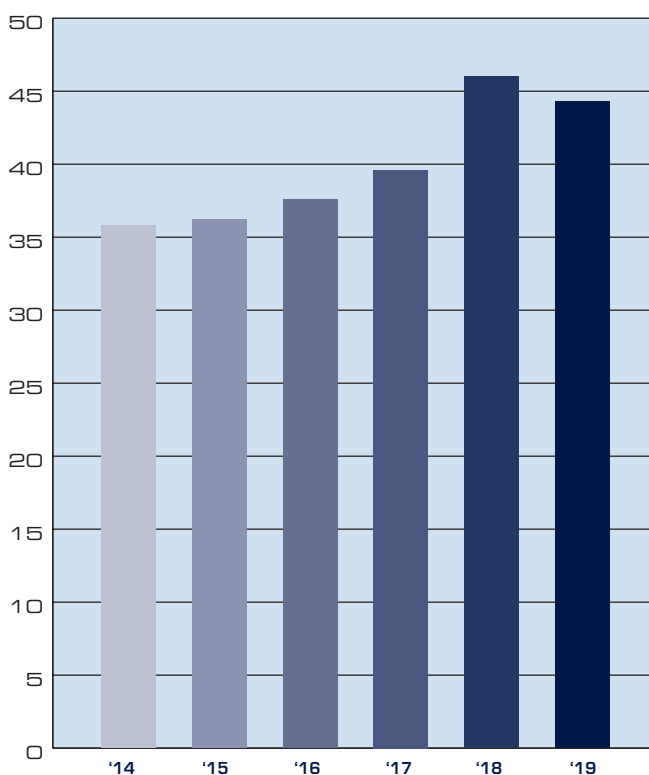
På de internasjonale kredittkortene var 21 % av omsetningen i utlandet. For de internasjonale faktureringskortene var tilsvarende andel 29 %. Kontantuttagsandelen av utlandsomsetningen på de internasjonale kredittkortene har gått ned fra 16 % i 2018 til 13 % i 2019.

Muligheter gjennom teknologi

Betalingsformidlingen i Norge og internasjonalt går i retning av økt bruk av kortbaserte og eller elektroniske transaksjoner. Den teknologiske utviklingen gir også muligheter for produktutvikling og nye distribusjonskanaler for kortbaserte tjenester. Nye aktører vil komme inn og ta en del av verdikjeden. Grensesnittet mot aktører utenfor det tradisjonelle finansområdet er derfor en viktig problemstilling

Kreditt- og faktureringskort

Utestående lånevolum (mrd. kr.)

Forbrukslån

Utlån uten sikkerhet endte på 56,6 mrd. kroner for 2019. Dette er en reduksjon på 0,8 % fra fjoråret. Total reduksjon kort- og forbrukslån ble 2,1 % i 2019.

Nye medlemmer innen kredittkort og forbrukslån

Foreningen har fått flere nye medlemmer innenfor området kort- og forbrukerfinansiering de siste årene. Dette betyr at vi nå representerer en meget stor andel av selskaper i forbrukermarkedet og dette er veldig positivt.

Gjeldsinformasjonstjenestene kan vise til betydelig høyere tall på usikret kreditt, ca 177 mrd. mot ca 101 mrd for Finfos medlemmer, men gjeldsinformasjonstjenestene inkluderer her både medlåntakere og lån sikret med 3. mannspant.

Foreningen har gitt uttrykk for nødvendigheten av et generelt gjeldsregister som inkluderer all type gjeld for å sikre et redusert tapsnivå også i årene som kommer, men ser positivt på at det har kommet et register for usikret kreditt.

Fremtidsutsikter

Det har gått bare et drøyt kvartal av 2020, men vi ser allerede at dette blir et uvanlig år. Utbruddet av koronaviruset fører til drastiske tiltak i Norge og resten av verden. Påkjennningene for økonomien blir store fremover, selv i de mest optimistiske scenariene. I Norge blir vi også rammet av oljeprisfallet - verdens oljeforbruk er brått redusert med rundt 20 %. Ifølge den siste økonomirapporten fra NHO vil aktiviteten i industrilandene falle 7 %, mens aktiviteten i fastlands-Norge anslås å reduseres med nesten 9 prosent. Det er grovt regnet én milliard kroner tapt hver dag her til lands. Dette forutsetter at smitteverntiltakene gradvis lempes noe, slik at deler av den bortfalte etterspørselen og aktiviteten kommer tilbake allerede i løpet av sommeren, i tredje kvartal.

Et voksende antall permitteringer og tap av omsetning for bedriftene kan lede til et stort antall konkurser. Arbeidsledigheten har allerede økt til over 400.000 bare i Norge, den høyeste siden mellomkrigs-tiden. På verdensbasis har flere titalls millioner mennesker mistet jobben de siste ukene.

Forbruksreduksjonen på grunn av koronapandemien og tiltakene mot virusspredningen er stor. Flytrafikken har stoppet opp. Bilkjøring er redusert. Arrangementer er avlyst. Restaurant- og utelivsbransjen er stengt ned.

Norges Bank har redusert styringsrenten 2 ganger i mars ned til 0,25 % og bankenes motsykliske kapitalbuffer har blitt redusert fra 2,5 % til 1 %. Regjeringen har kommet med flere tiltakspakker, bla.

en lånegarantiordning og en kontantstøtteordning for bedrifter som mister omsetning men som fortsatt må betale faste kostnader.

Utsatt etterspørsel spesielt innen privat forbruk kan gi noe sterkere vekst enn normalt utover høsten, men på den annen side kan inntektstap og svake fremtidsutsikter dempe aktiviteten.

IMF – det internasjonale pengefondet ser for seg en svakere opphenting i Norge enn i andre europeiske land pga reduserte oljeinvesteringer og anslår en økning i BNP på 2,9% og en arbeidsledighet på 7 % for 2021.

Medlemsbedriftene preges av situasjonen og prøver å hjelpe sine kunder med bl.a betalingsutsettelse, forlengede løpetider og garanterte likviditetslån.

Medlemsselskapene har bak seg mange gode år og har vist seg å være dyktige til å finansiere en vesentlig andel av de investeringer bedrifter og husholdninger foretar og med god lønnsomhet. Per nå er alle tidligere antakelser til 2020 kullkastet og det er knyttet stor usikkerhet til hvordan året vil utvikle seg.

Leasing

Leasing gir bedrifter og næringsdrivende mulighet til å anskaffe seg tidsriktig utstyr og maskiner uten å belaste egenkapital eller andre lånekilder. Hovedtanken bak leasingproduktet er å gi kunden disposisjonsrett over et driftsmiddel. Eierforholdet er av underordnet betydning. Leietakeren betaler en leie som dekker renter og avskrivninger på den kapitalen som er bundet opp ved leasingselskapets kjøp av leasinggjenstanden. Leasingselskapet beholder eiendomsretten til gjenstanden under hele leieperioden.

Full pay out-leasing

Dette er en leasingavtale hvor avtalt leie dekker hele kjøpesummen (med renter) over leieperioden.

Restverdileasing

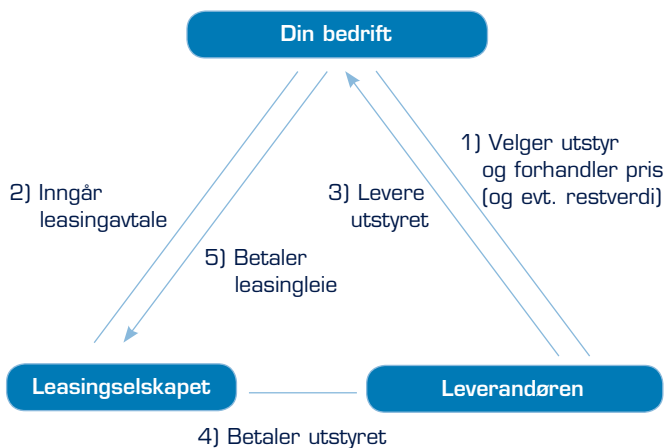
Ved restverdileasing tilbakebetales investeringen bare delvis ved leie fra kunden. I Norge er det vanlig at den resterende del av kjøpesummen betales av leverandør mot at denne kjøper tilbake gjenstanden. I utlandet er det mer vanlig med kundegarantert restverdi. Det hender også at leasingselskapet selv tar risikoen for restverdien (open-end). Da er man mer over mot operasjonell leasing.

Finansiell leasing

Finansiell leasing er en leieavtale som overfører til kunden det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til eiendelen. Avtalen kjennetegnes ved at leasingselskapet kontraktfester tilbakebetaling av hele det investerte beløpet. Ønsker kunden restverdi, må restverdien garanteres av leverandør eller annen garantist.

Operasjonell leasing

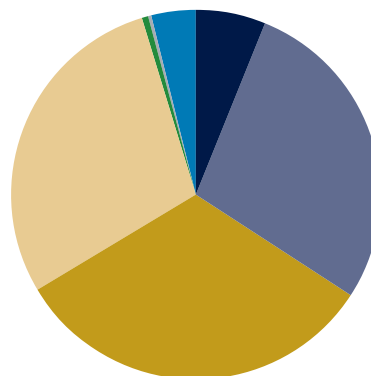
Operasjonell leasing er leieavtaler som ikke er finansielle.

Leasing har tradisjonelt vært knyttet til bil. Nå er det industrielt utstyr og maskiner som sammen med bil, representerer de største finansieringsvolumene.

Nye leasinginvesteringer

Fordelt etter objekttype

- Kontor/datamaskiner 6,2%
- Industrielt utstyr og maskiner 28,1%
- Landtransport 32,3%
- Personbiler 28,7%
- Skip, fly, tog 0,7%
- Bygninger/fast eiendom 0,1%
- Annet 3,8%

Bedriftene trenger moderne, effektive driftsmidler for å styrke sin konkurransekraft.

Leasing i praksis

Leasingsselskapet kjøper inn et driftsmiddel etter spesifikasjoner fra sin kunde. Deretter leies driftsmiddelet av leasingsselskapet til leietaker for en avtalt periode – ofte varierende fra 3 til 7 år. I stedet for å låne ut penger, leier finansieringsselskapet ut driftsmidler innkjøpt spesielt for formålet.

Hva skjer etter leieperioden?

Etter utløpet av den avtalte leieperioden har bedriften normalt følgende muligheter:

- Fortsette leieforholdet til en sterkt redusert leie
  - Anmode om å kjøpe utstyret og overta eiendomsretten
  - Si opp avtalen og levere utstyret tilbake til leasingsselskapet
- Ved restverdileasing har kunden ingen rett til å forlenge leasingavtalen.

Hva er leasing?

- Leasing er en enkel måte for næringsdrivende å skaffe seg disposisjonsrett over nødvendige driftsmidler.
- Leasing betyr finansiell leie, og ble introdusert i Norge på begynnelsen av 1960-tallet.
- Alle som tilbyr finansiell leasing i Norge må ha konsesjon som finansforetak.
- Ingen egen "leasinglov" i Norge. Forholdet mellom partene reguleres gjennom standard avtaler.
- Transportmidler, maskiner og datautstyr er det mest vanlige å lease
- 30 prosent av nye næringslivsinvesteringer i transportmidler, maskiner og utstyr ble leasingfinansiert gjennom medlemsselskapene i 2020.

Hvorfor leasing?

- Hurtig og enkel tilgang på nye driftsmidler med minimal likviditetsbelastning.
- Kunden slipper å belaste investeringsbudsjetter. Ikke minst innenfor offentlig sektor anses dette som en stor fordel.

- De fleste kunder oppnår enkel regnskapsføring med utgiftsføring av leiebeløpene over driftsregnskapet. Dette gir redusert balanse og bedre nøkkeltall.
- Leasing innebærer en skattemessig enkel føring ved at leiebeløpene utgiftsføres direkte. Kunden slipper å måtte føre saldoavskrivninger.
- Ved Leasing med restverdi slipper kunden å bekymre seg for hvordan han skal bli kvitt utstyret og til hvilken pris. Kunden oppnår også beskyttelse mot negative virkninger av ny teknologi.
- Leasingavtaler kan kombineres med ulike service- og vedlikeholdsavtaler. Ikke minst innenfor bil er det utviklet løsninger som avlaster kundene for betydelige ressurser knyttet til oppfølging av biler og bilkostnader.

Hver tredje næringslivsinvestering i transportmidler, maskiner og utstyr ble finansiert av medlemsselskapene i 2019

Bilfinansiering

Finansieringsselskapene tilbyr et bredt spekter av tjenester for å dekke privatpersoner og bedrifters behov for finansiering og administrasjon av bilholdet.

Lån mot salgspant

Billån mot salgspant retter seg både mot privat- og næringslivskunder. Lånet gis i forbindelse med selve anskaffelsen av bilen, og finansieringsselskapet får salgspant i bilen som sikkerhet for lånet. Privatkunder slipper dermed å belaste andre sikkerheter som f.eks. egen bolig.

Lånet nedbetales i takt med bilens antatte markedspris, slik at det økonomiske løftet ikke blir så tungt når bilen skal byttes inn i en nyere utgave en gang i fremtiden. Mange medlemselskaper tilbyr slike lån gjennom bilforhandlere, men også salgskontorene til selskaperens eiere (banker og forsikringsselskaper), og ikke minst internett sikrer bred tilgang til produktet.

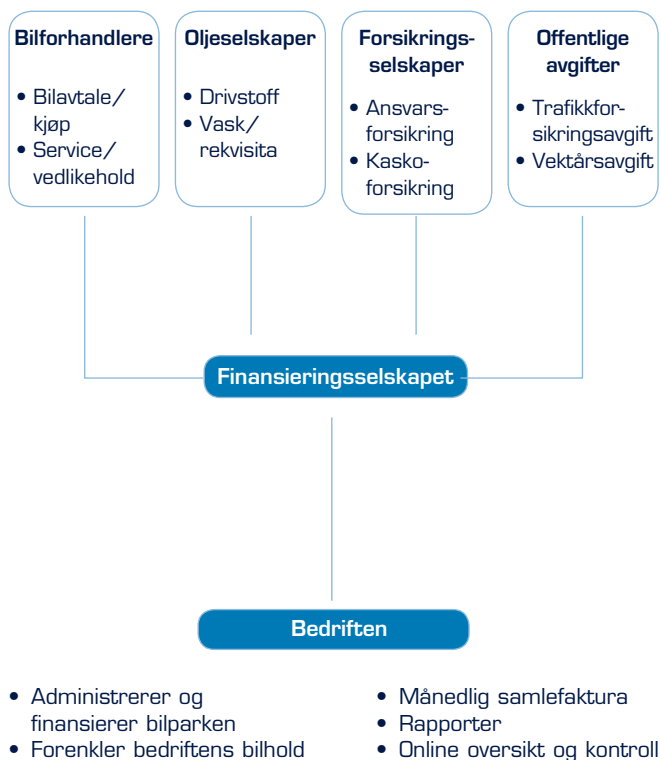
Billeasing

Leasing var i Norge lenge synonymt med billeasing fordi det var her de store leasingvolumene ble skapt. Biler egner seg spesielt godt for leasing fordi man har et godt utviklet annenhåndsmarked.

Leasingleien kan dermed beregnes slik at nedbetalingen følger bilens verdifall. Billeasing benyttes i stor grad av bedrifter når nye biler skal finansieres. Det er en enkel og oversiktlig finansieringsform.

Bedriften velger selv ut bilen og forhandler rabatter og restverdier med bilforhandleren. Finansieringsselskapet kjøper inn bilen på vegne av kunden, og leaser (leier) den ut over et avtalt tidsrom. Billeasing sikrer bedriften full bruksrett til bilen, mens finansieringsselskapet er den formelle eieren.

Biladministrasjon i praksis

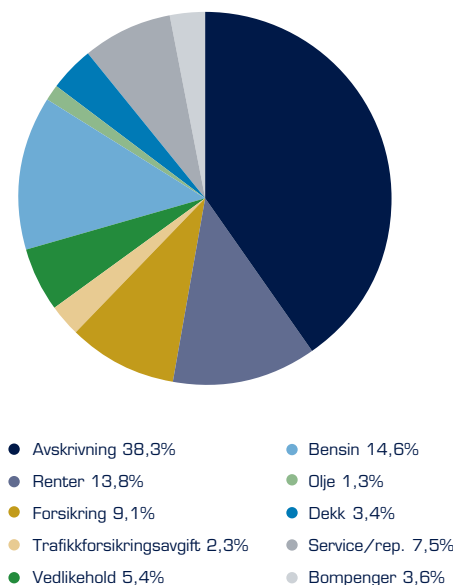

Bilkostnader (2020-tall fra OFV)

Eksempel: Nybilpris kr. 400 000, 15 000 km/år

Kilde Opplysningsrådet for veitrafikken (OFV)

Årlig kostnad kr. 98 020

Privatleie

Det relativt lave rentenivået de siste årene har bidratt til en økt etterspørsel etter leasing av biler for privatpersoner. Utleieproduktet har fått navnet Privatleie og tilbys gjennom medlemselskapene. Endring i adferd og usikkerhet ift drivlinjer, teknologisk utvikling og fremtidige behov har tidligere vært med på å øke andelen som har ønsket å lease en bil. Siste år ser vi dog en nedgang som kan antas å være begrunnet i en usikkerhet om varigheten av momsfrirket på elbil.

Biladministrasjon

Mange bedrifter velger å benytte kapasitet og ressurser innen kjerneområdene, og "outsourcer" blant annet administrasjon av firmabilene. Flere av medlemselskapene leverer slike administrative tjenester med eller uten finansiering av bilene.

Hvorfor biladministrasjon?

- Enklere bilhold, økt kontroll og lavere kostnader.
- Bedriften sparer tid på arbeidskrevende oppgaver, og kan nyte godt av gunstige avtaler for innkjøp av biler, drivstoff, forsikring og andre bilrelaterte tjenester.
- Løpende oppdatering på egen, lukket web-løsning gir oversikt og kontroll.
- Egne awiksrapporter sikrer at viktige forhold fanges opp tidlig.

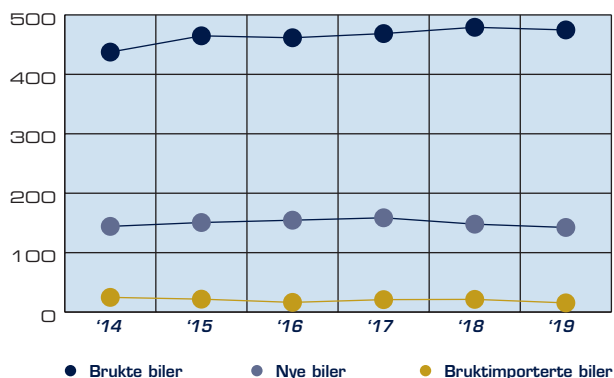
Hvorfor billeasing?

- Sikrer anskaffelse av tidsmessig bilpark.
- Frigjør kapital til andre formål.
- Hele leiebeløpet kan føres i driftsregnskapet.
- Inntil 100 prosent finansiering.
- Normalt kun bilen som sikkerhet.
- Slipper å håndtere salg av brukte biler.
- Reduserer risiko rundt bilens verdi ved innbytte.

Fakta om bilfinansiering

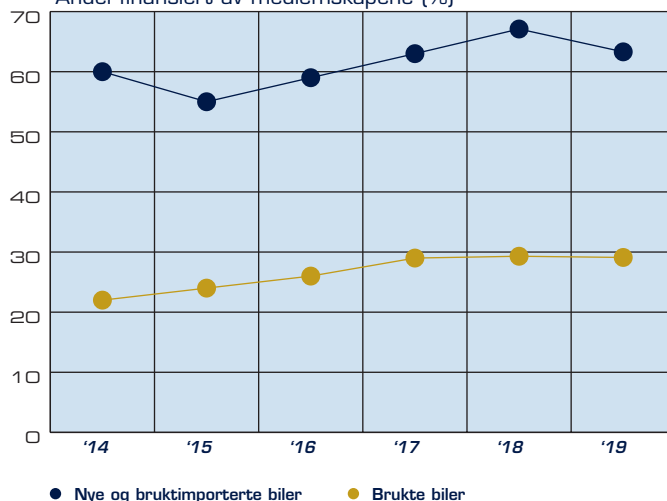
- Medlemselskapene finansierte 63 % av nye biler og 29 % brukt og bruktimporterte biler i 2020
- Nesten 70 000 biler i det norske markedet administreres gjennom biladministrative løsninger i medlemselskapene

Utviklingen i personbilsalget (Antall i tusen)

Personbilsalget

Andel finansiert av medlemskapene (%)

Factoring

De elektroniske factoringløsningene gir ekstra trygghet og oversikt som mange bedrifter setter pris på. Men factoring bidrar også til å frigjøre interne ressurser og gi tilgang til kapital som skaper grunnlag for vekst og utvikling.

Frigjort kapital i takt med kredittsalget

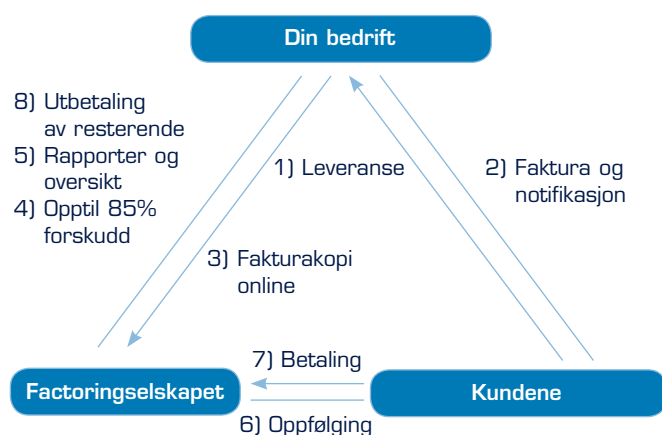
Driftsfinansieringen er viktig for enhver bedrift, og valg av riktig finansstrategi kan være avgjørende for bedriftens liv og utvikling over tid. Enten bedriften vokser eller konsoliderer, vil det være viktig å utnytte det likviditetspotensialet som ligger i omløpsaktiva og særlig kundefordringene. Gjennom factoring utnyttes dette likviditetspotensialet til fulle.

Factoringsselskapet finansierer fordringsmassen i form av en fleksibel driftskreditt som kan trekkes på etter behov eller være en likviditetsreserve. Som sikkerhet for driftskreditten får factoringsselskapet overdratt/pantsatt kundefordringene, og inntil 85 prosent av fordringsmassen kan forskutteres. Den resterende delen betales ut når debitor har betalt fordringen. I enkelte tilfeller overtar factoringsselskapet også kredittrisikoen, slik at bedriften som leverandør får fullt og endelig oppgjør for fordringene.

Bedre styring og kontroll

Den administrative delen av factoring omfatter profesjonell oppfølging av utestående fordringer samt føring og bearbeiding av kunderskontoen. En rekke bedrifter opplever at den effektive kreditttiden går ned og at tapene reduseres gjennom factoringtjenesten.

Factoring i praksis

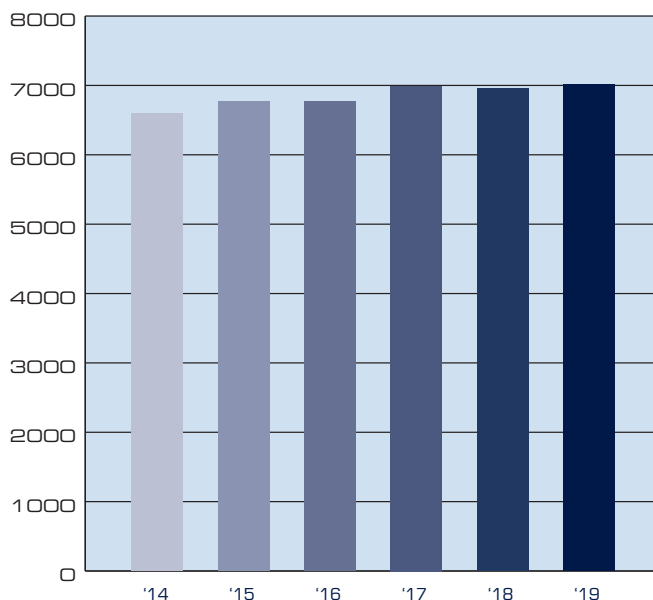

1. *Leveranse.* Din bedrift selger og leverer varene til kunden på vanlig måte.
2. *Faktura og notifikasjon.* Fakturaen påføres en notifikasjon som forteller at betaling med befriende virkning kun kan skje til factoringsselskapet.
3. *Fakturakopi online.* Fakturainformasjon sendes til factoringsselskapet som en elektronisk fil fra bedriftens økonomisystem.
4. *Opptil 85 % forskudd.* Din bedrift får opptil 85 % av fakturaverdien forskuttet fra factoringsselskapet.

Stadig flere bedrifter ser factoring som en aktiv del av bedriftens kapitalstrategi.

Antall fakturaer Ordinær factoring og fakturakjøp (tusen)

5. *Rapporter og oversikt.* Din bedrift har online tilgang til all informasjon som vedrører factoringssamarbeidet.
6. *Oppfølging.* Factoringsselskapet følger opp kundene med purringer og telefoner, eventuelt også inkasso.
7. *Betaling.* Kunden betaler fakturaen til factoringsselskapet.
8. *Utbetaling av resterende.* Når kunden har betalt, oversender factoringsselskapet den resterende delen av fakturaverdien med fradrag for provisjoner.

Behovet for fremmedfinansiering minker og den økonomiske handlefriheten gir muligheter til å utnytte blant annet kontrantrabatter fra leverandører.

Trygghet og oversikt skapes dessuten gjennom kontinuerlig tilgang til reskontro og rapporter via web-baserte factoringløsninger.

Godt Cash Management-verktøy

Cash-management er en integrert del av bedriftens kapitalstrategi. Styring av forretningsbalansen og den kortsiktige delen av finansbalansen krever gode informasjonssystemer, betalingssystemer og administrative styringssystemer.

Factoring inneholder i dag mange av de virkemidler som er nødvendige for å utøve denne viktige funksjonen i bedriften.

Hva er factoring?

Factoring er i sin opprinnelige form en planmessig overdragelse og diskontering av en bedrifts kundefordringer til tredjemann i den hensikt å skaffe seg finansiering. Outsourcing av administrative tjenester og sikring av fordringene har blitt en stadig viktigere del av produktet for kundene. Factoring kom til Europa og Norge på begynnelsen av 1960-tallet.

Factoringsselskaper tilbyr følgende tjenestespekter:

- Reskontrobokføring
- Innkassering av de overdratte fordringene
- Overtagelse av kredittrisiko på debitor
- Finansiering (forskuttering) av fordringen

Avtalen mellom factoringsselskap og klient tinglyses i Løsøreregisteret. Notifikasjon: Factoringsselskapets skriftlige meddelelse til debitor om den inngåtte avtalen, samt at betaling i fremtiden kun kan skje til selskapet med befriende virkning.

Hvorfor factoring?

- Optimal utnyttelse av fordringspartet gir styrket likviditet og mulighet for vekst.
- Opptil 85 prosent finansiering av utestående fordringer.
- Frigjort kapital ved redusert kredittid gjennom profesjonell oppfølging av fordringer.
- Reduserte rentekostnader og økte renteinntekter.
- Frigjøring av interne ressurser (outsourcing) medfører:
  - Fokus på bedriftens kjerneoppgaver
  - Faste kostnader blir variable
  - Redusert risiko for tap på fordringer
  - Komplette reskontroføring
  - Oversikt og kontroll gjennom online tilgang til reskontro og rapporter
- Godt Cash-management verktøy

Fakturakjøp

- Frigjort kapital ved redusert kredittid
- Bedriften kan velge å selge enkeltfakturaer
- Redusert risiko for tap på fordringer

Finansieringsselskapene kan integrere fakturakjøp i bedriftens ERP- eller faktureringsystem.

Heldigitale bl.a. løsninger gjør det mulig å raskt foreta søk mot diverse register for bl.a. kredittsjekk og KYC.

Kreditt- og faktureringskort

Medlemselskapene gir sine kunder handlefrihet og mulighet til å betale varekjøp og ta ut penger døgnet rundt over hele verden.

Likvid kredittreserve

Kredittkortet gir kunden anledning til å belaste kortet inntil den kreditt-rammen finansieringsselskapet eller banken har innvilget. Kreditten aktiveres i det øyeblikket kunden benytter kortet til å betale en vare eller foreta uttak av kontanter i minibanker. Kunden får en rentefri kreditt frem til fakturaforfall, og betaler deretter rente for det beløpet han skylder finansinstitusjonen.

For kortbrukerne er det ofte fordelaktig å ha en slik likviditetsramme i reserve i stedet for å måtte ta opp kortsiktige lån ved uforutsette kredittbehov. Kredittkort er derfor en svært likvid og konkurransedyktig finansieringsform, og ikke minst en enkel og trygg oppgjørsform for betaling av varer og tjenester.

Fordel for brukerstedene

Brukerstedene er sikret oppgjør og slipper håndteringen av kontanter. Kortselskapet overtar kredittvurdering, reskontroføring og betalingsinnfordring i forhold til de enkelte kunder. Det er utviklet omfattende elektroniske kontroll- og overvåkningssystemer som reduserer faren for svindel og andre kriminelle anslag. Brukersted og kortholder holdes skadesløs dersom de har opptrådt normalt aktsomt.

Enkelt og anvendelig

Eieren av et faktureringskort mottar periodiske samlefacturaer for de transaksjoner som er foretatt med kortet. Transaksjonene kan være kjøp av varer, tjenester eller kontantuttak i Norge eller i utlandet. Fakturaene betales i sin helhet ved forfall, og kortholder oppnår betalingsutsettelse i perioden mellom brukstidspunkt og betalingstidspunkt. Kortholder betaler normalt for bruken gjennom periodiske avgifter.

Internasjonalt kredittkort i praksis

- Kortbruker betaler fakturaen ved forfall eller velger å utsette betalingen mot å betale en rente på det beløpet man skylder

Kortbruker

- Kortbrukere har alltid kortet tilgjengelig: på jobb, reise og i fritid
- Millioner av brukersteder over hele verden
- Tilleggsgoder som reise og avbestillingsforsikring

- Kortselskapet utsteder internasjonalt betalings- og kredittkort
- Bevilget kredittramme aktiveres når kortet tas i bruk

Samlefactura

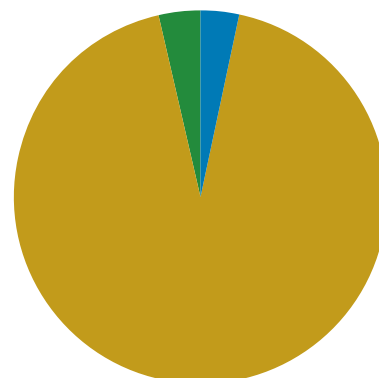
- Månedlig faktura med oversikt over kjøpene i perioden
- Rentefri betalingsutsettelse fra kjøpstidspunktet frem til fakturaen forfaller

Betaler med kortet

- Benytter kortet ved kjøp av vare/tjenester eller uttak av kontanter/valuta
- Bruken av kortet registreres hos kortselskapet

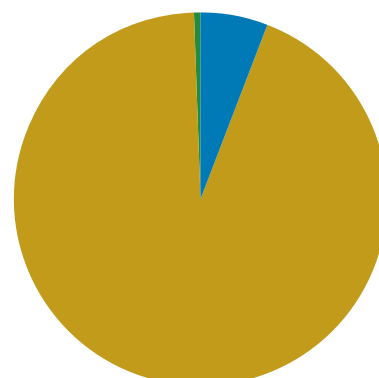
Kortselskapet

Fordeling antall kort 31.12.2019

- Internasjonale faktureringskort 3,5%
- Internasjonale kredittkort 92,9%
- Nasjonale kredittkort 3,6%

Fordeling omsetning 2019

- Internasjonale faktureringskort 5,9%
- Internasjonale kredittkort 93,7%
- Nasjonale kredittkort 0,4%

Faktureringskortene har internasjonal betalingsbærer (for eksempel VISA eller Mastercard) og er svært anvendelige både for bedrifter og privatpersoner. Den rentefrie betalingsutsettelsen kunden får ved bruk av kortet, gir både besparelser og tid til å gjennomgå kjøpene når samlefakturaen kommer. Kortene kan også inneholde tilleggsgoder som reise- og avbestillingsforsikring.

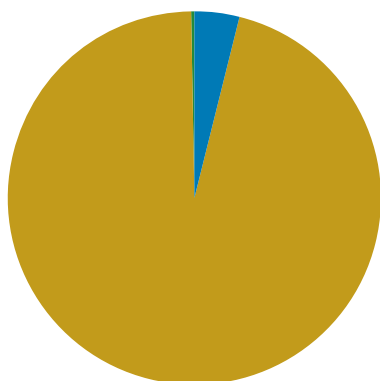
De internasjonale kredittkortene har mange av de samme egenskapene som internasjonale faktureringskort, men gir også mulighet til å utsette betalingen utover den rentefrie kredittiden. Dette gjør kortet svært fleksibelt og anvendelig.

Fakta

- 5,7 millioner internasjonale kreditt- og faktureringskort i Norge ustedt av Finfos medlemmer.
- Stor bruk av kortene: 288 millioner transaksjoner i løpet av 2019.
- Økende netthandel innenlands og over landegrensene med internasjonale fakturerings- og kredittkort som dominerende betalingsmidler.
- Nesten 22 prosent av varekjøp og kontantuttak målt i omsetning skjer i utlandet.
- 200 000 nasjonale kredittkort men med få transaksjoner per år
- Høyt fokus på kortsikkerhet – minimal risiko for kortholder ved ansvarlig bruk.

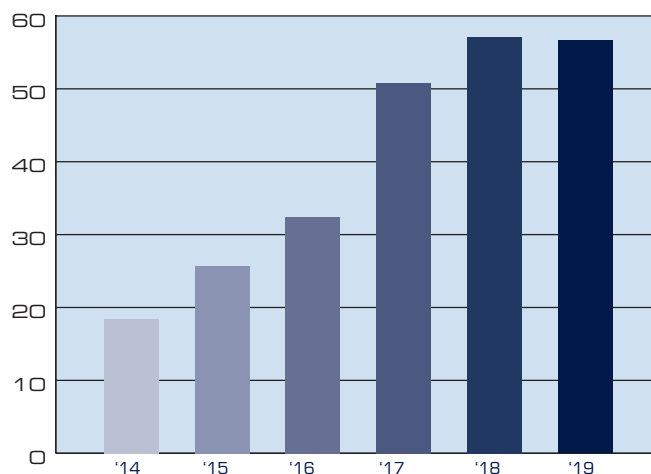
Antall transaksjoner (tusen)

- Internasjonale faktureringskort 4,1%
- Internasjonale kredittkort 95,9%
- Nasjonale kredittkort 0,1%

Usikrede lån

(ekskl. kortbaserte lån)

Vi gjør oppmerksom på at Finfo har fått flere nye medlemmer i løpet av de siste årene. Ny medlemmers utlån er tatt med fra tidspunkt for medlemskap.

Hvorfor kreditt- og faktureringskort?

- Likvid kredittreserve sikrer handlefrihet.
- Gir mulighet til å betale varekjøp og ta ut penger døgnet rundt over hele verden i betalingsterminaler og minibanker.
- Enkel og trygg oppgjørsform for betaling av varer og tjenester.
- Rentefri betalingsutsettelse i inntil 45 dager.
- Månedlig samlefaktura med god oversikt over kjøp og uttak i perioden.
- Mulighet til å fordele tilbakebetalingen over tid.
- Kan inkludere reiseforsikring.

Hovedprodukter

- **Internasjonalt faktureringskort:**

- Betalingskort med internasjonal bærer (eks. VISA eller Mastercard) med inntil 45 dagers betalingsutsettelse.
- **Internasjonalt kredittkort:**
- Kredittkort med internasjonal bærer med inntil 45 dagers betalingsutsettelse og mulighet til å fordele tilbake betalingen over tid (revolverende kreditt).
- **Nasjonale kredittkort (kjøpekort):**
- Kredittkort med nasjonal bærer, kan benyttes via Bankaxept eller innen en detaljhandelskjede.

Aktuelle problemstillinger - 2019

Forbrukerfinansiering - ytterligere regulering i 2019

Finanstilsynet har de siste årene viet forbrukslån stor oppmerksomhet. Forbrukslån er iht. Finanstilsynets egen definisjon «usikret kreditt til forbrukere (forbrukslån), herunder kreditt knyttet til kreditt- eller betalingskort».

I siste tilgjengelige utgave av rapporten Finansielt utsyn (desember 2019) har Finanstilsynet påpekt at «Høy gjeld blant husholdningene og høye eiendomspriser utgjør en betydelig sårbarhet for finansiell stabilitet i Norge.» Fra omtalen av forbrukslån gjengis:

- Husholdningenes gjeldsbelastning, målt som forholdet mellom gjeld og disponibel inntekt, er på et historisk høyt nivå og er høyere enn i de aller fleste land.
- Veksten i husholdningenes gjeld har gradvis avtatt, og veksten i forbrukslån er dempet de siste årene, med en særlig tydelig nedgang i 2019. Dette tilskrives hhv. boliglånsforskriften, forbrukslånsforskriften og innføringen av gjeldsinformasjonstjenestene.
- Forbrukslån misligholdes i større grad enn andre typer lån, og det har vært en markert økning i misligholdet de siste årene. Ved utgangen av 3. kvartal 2019 lå misligholdet på 9,4 % for foretakene som inngår i Finanstilsynets undersøkelse, mens misligholdet for bankenes totale utlån var 0,9 % på samme tidspunkt.
- Forbrukslån utgjør i underkant av 4 % av samlet gjeld i norske husholdninger.
- De siste årene har det vært økende salg av misligholdte låneporteføljer til finansieringsforetak. Slike salg skjer oftere tett opp mot tidspunktet for konstatert mislighold, i form av løpende salg av misligholdte lån (forward flow-avtaler).
- Finansforetakenes etterlevelse av forbrukslånsforskriften vil bli fulgt opp av Finanstilsynet, både gjennom dokumentbasert tilsyn og gjennom stedlig tilsyn i utvalgte banker.

Finanstilsynet har de siste årene vært en pådriver for økt regulering på finansrettens område. En konsekvens av den økte reguleringen er at finansforetakenes adgang til å foreta en skjønsmessig vurdering av den enkelte lånesøknad er snevret inn. Dette er en utvikling som er videreført i 2019.

Forskriftsregulering av krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån

Forskrift om krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån ble vedtatt 12. februar 2019 med en siste tilpasningsfrist 15. mai. Denne forskriftsreguleringen erstattet de tidligere retningslinjene over samme tema, gitt av Finanstilsynet sommeren 2017.

Både retningslinjene og den endelige forskriften har et materielt innhold som griper sterkt inn i finansforetakenes kredittvurderingsprosesser. Finfos medlemmer var likevel klare på at når slike regler først gis, er det bedre at de gis i forskrifts form, da dette sikrer at alle aktørene i markedet er underlagt samme regelverk, og ikke bare de som står under tilsyn av det norske Finanstilsynet, slik tilfellet var med retningslinjene.

I høringsrunden forut for forskriftens vedtakelse fikk Finfo gjennomslag på flere viktige punkter, inkludert krav om fleksibilitet (både i form av en kvote og ifm. refinansiering), krav om tydeliggjøring av forskriftens anvendelse på rammekreditter / kreditter knyttet til et betalingsinstrument samt krav om midlertidig varighet på forskriften.

Både Finans Norge og Finfo har påpekt at kredittgivning i utgangspunktet bør være finansforetakenes eget ansvar. Det er finansforetakene som har de beste forutsetninger for å vurdere den enkelte lånesøknad. Deres vurderinger bør derfor ikke være underlagt en offentligrettslig regulering som er så detaljert at den overprøver skjønnsutøvelsen i det enkelte tilfellet.

Finfo fikk imidlertid ikke gjennomslag for at forskriften måtte være såpass tydelig at det ikke var behov for å supplere dens ordlyd med utfyllende bestemmelser fra Finanstilsynet. Slike utfyllende bestemmelser ble gitt i Finanstilsynets rundskriv av 25. april. I rundskrivet ble det stilt nye, selvstendige og tyngende krav til finansforetakene som går utenpå de krav som forskriften pålegger finansforetakene ut fra en vanlig fortolkning av ordlyden.

Finfo påpekte i et brev til Finanstilsynet at noen av de nye kravene i rundskrivet krevde endringer i finansforetakenes rutiner og IT-systemer, og at dette ikke lot seg gjennomføre i løpet av den angitte fristen som var satt til 12 virkedager etter rundskrivets publisering. Finfo ba derfor om at implementeringen av kravene i rundskrivet ble satt på vent. Anmodningen ble ikke etterkommet av Finanstilsynet. Den høye detaljeringsgraden i regelverket i kombinasjon med kort implementeringsfrist skapte en utfordrende situasjon for medlemmene.

Tilpasning til gjeldsinformasjonsloven

Lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner trådte i kraft høsten 2017. Formålet med loven er å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering og utlevering av gjeldsopplysninger. Dette skal bidra til bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner.

I desember 2018 besluttet Barne- og likestillingsdepartementet at alle rapporteringspliktige finansforetak må kunne gjøre gjeldsopplysninger tilgjengelige for gjeldsinformasjonsforetakene fra 1. juli 2019.

Et gjeldsregister har vært etterspurt av medlemmene i en årrekke, og Finfo har vært en pådriver for å få dette realisert. Et offentlig gjeldsregister i regi av Brønnøysundregistrene kunne vært realisert allerede i 2013. I så fall hadde man unngått en del uheldige saker fra de senere år der låntakere har blitt forgjeldet etter å ha søkt om, og fått innvilget, lån i en rekke finansforetak i løpet av kort tid, og uten å opplyse finansforetakene om de øvrige lånene.

I stedet for å basere seg på ett offentlig gjeldsregister har lovgiver lagt til rette for at flere aktører kan tilby gjeldsinformasjonstjenester i markedet. En konsekvens av dette er at finansforetakene har en lovbestemt rapporteringsplikt, gjennom et standardisert grensesnitt, overfor alle gjeldsinformasjonsforetakene. Finansforetakene står derimot fritt til å velge hvilket av gjeldsinformasjonsforetakene de ønsker å hente informasjon fra.

Rutine for refinansiering

Som nevnt over inneholdt Finanstilsynets rundskriv med utfyllende bestemmelser til forbrukslånsforskriften enkelte krav som gikk lenger enn det som lar seg lese ut av forskriftens ordlyd. Blant medlemmene var det ulik oppfatning om hvordan det samlede regelverket dermed var å forstå ifm. refinansiering iht. forskriftens § 5. En funksjonell praktisering av dette regelverket forutsetter imidlertid at finansforetakene i noen grad er omforent om fremgangsmåten ved refinansiering iht. denne bestemmelsen.

Ved inngangen til 2020 er det tre aktører som har konsesjon til å drive virksomhet som gjeldsinformasjonsforetak. De tre er Norsk Gjeldsinformasjon AS, Gjeldsregisteret AS og Experian Gjeldsregister AS. Førstnevnte baserer seg på en portal-løsning der det gjøres kall mot de rapporteringspliktige og data hentes rett fra kildene. De to sistnevnte baserer seg på en felles registerløsning som innebærer en duplisering av dataene i et gjeldsregister, som i sin tur oppdateres løpende fra de rapporteringspliktige finansforetakene.

Medlemmene i Finfos Kort- og forbrukerfinansieringsutvalg rapporterte at tilpasningen til gjeldsinformasjonstjenestene var ressurskrevende, men at tjenestene er et positivt og etterlengtet tilskudd for bransjen. I tiden etter 1. juli mottok medlemmene mange henvendelser fra kunder som ønsket å rydde opp og avvikle ubrukte eller lite brukte kredittkort. Langt viktigere for medlemmene var likevel at gjeldsinformasjonsforetakene gir tilgang til et verktøy som avslører de kundene som ikke gir korrekt informasjon til finansforetakene ifm. lånesøknader.

Da Gjeldsregisteret AS høsten 2019 presenterte aggregerte tall for innrapportert usikret kreditt, var disse tallene betydelig høyere enn det Finanstilsynet har lagt til grunn. Dette skyldes primært to forhold; at Gjeldsregisteret AS registrerer lån med flere låntakere med fullt beløp på hver låntaker, og at gjeldsinformasjonsforetakene er pålagt å registrere lånekategorier som ikke inngår i Finanstilsynets statistikk, eksempelvis lån som er sikret (kun) med tredjepersonspant.

Høsten 2019 utarbeidet Kort- og forbrukerfinansieringsutvalget en anbefalt rutine for slik refinansiering. Rutinen støtter seg på bruk av kryptert mail (TLS), og er utformet slik at den skjønsmessige fortolkning av regelverket i størst mulig grad overlates til det enkelte finansforetak. Rutinen ble evaluert ved inngangen til 2020, og utvalget var omforent om at rutinen skjøtter sin funksjon.

Rentetak

Finansdepartementet har i de to siste års finansmarkedsmelding gitt en vurdering av rentetak.

I 2018 konkluderte departementet med at rentetak foreløpig ikke er et egnet virkemiddel for å regulere markedet for forbrukslån, og anbefalte at man i stedet burde avvente effekten av andre initierte virkemidler.

I 2019 utredet Finansdepartementet på anmodning fra Stortinget to ulike modeller for rentetak.

Finansdepartementet oppsummerte sin utredning med å slå fast at hverken de eller Finanstilsynet mener det bør innføres et rentetak eller kostnadstak for forbrukslån i Norge nå. I vurderingen ble det lagt avgjørende vekt på at et slikt tiltak ikke vil være tilstrekkelig treffsikkert. Departementet tok i stedet til orde for å regulere utlånene direkte, sørge for bedre informasjon til låntakerne og forhindre at låntakerne blir utsatt for urimelige kostnader. Finansdepartementet skrev samtidig at de vil gi en oppdatert orientering omkring hensiktsmessigheten av rentetak til Stortinget i finansmarkedsmeldingen for 2020.

Videreføring av boliglånforskriften og forbrukslånforskriften høsten 2019

Finansdepartementet ga i juni 2019 Finanstilsynet i oppdrag å vurdere eventuelle endringer i boliglånforskriften i lys av den da nylig vedtatte forbrukslånforskriften. Finanstilsynet svarte opp med å lage et høringsnotat med forslag til innstramming av både boliglånforskriften og forbrukslånforskriften. Finansdepartementet sendte notatet på høring samme dag som det ble mottatt i departementet fra Finanstilsynet.

Finco viste i sin høringsuttalelse til at det lå utenfor Finanstilsynets mandat å foreslå endringer i forbrukslånforskriften, og avviste forøvrig et behov for innstramming av denne forskriften. Høringssaken endte med at de to forskriftene ble videreført uten materielle endringer. Begge forskriftene har nå varighet ut 2020.

Ansvar ved misbruk av BankID

BankID er en personlig elektronisk legitimasjon som benyttes ved identifisering og signering på nett. Ved inngangen til 2020 har ca. 4 millioner nordmenn BankID. Bruken er økende i takt med at elektroniske signeringsverktøy benyttes med forpliktende virkning for innehaveren ved stadig flere interaksjoner, både ift. finansforetak, offentlige myndigheter og andre aktører.

For å legitimere seg med BankID må innehaveren oppgi sitt fødselsnummer, en tilhørende kode fra en kodebrikke, SMS, el. og et personlig passord.

I finansavtaleloven er det tatt inn en ansvarsbegrensning som beskytter en kunde mot transaksjoner han ikke har samtykket til. Denne beskyttelsen mot misbruk gjelder uavhengig av om transaksjonen skjer med kort (PIN-kode) eller via nettbank (BankID eller annen tilsvarende elektronisk signatur). Selv om misbruket skyldes at kunden grovt uaktsomt har unnlatt å ta vare på «de personlige sikkerhetsanordningene knyttet til betalingsinstrumentet» (typisk PIN-kode eller BankID-brikke med tilhørende passord) er vedkommendes ansvar begrenset til en egenandel på kr. 12.000,- Denne begrensningen er imidlertid avgrenset til situasjoner der misbruket skjer i form av betalingstransaksjoner.

Det siste året har det vært mye medieomtale knyttet til hvilket ansvar den enkelte har der misbruket av vedkommendes BankID gjelder lånepptak. I slike tilfeller gjelder ikke ovennevnte ansvarsbegrensning. Dette betyr at BankID-innehaveren kan holdes ansvarlig for det tap finansforetaket lider dersom lånet ikke blir tilbakebetalt. Ved omfattende misbruk, gjerne med lånepptak i flere finansforetak parallelt, kan dette beløpe seg til millioner av kroner.

BankID-innehaveren kan være ansvarlig for lånepptaket på avtalerettslig grunnlag, eller mer vanlig; han kan holdes ansvarlig på erstatningsrettslig grunnlag.

Selv om signering med elektronisk signatur normalt binder de som fremstår som avtalens parter, vil misbruk av en annens BankID til slik signering oftest ikke gjøre innehaveren avtalerettslig forpliktet. Signeringen er i disse tilfellene falsk. Dette er å anse som en sterk ugyldighetsgrunn for avtalens tilblivelse fordi BankID-innehaveren ikke hadde til hensikt å forplikte seg.

Mer vanlig er det derfor å holde BankID-innehaveren ansvarlig på erstatningsrettslig grunnlag. Et slikt ansvar krever at det foreligger et ansvarsgrunnlag (subjektiv skyld / uaktsomhet) hos BankID-innehaveren, økonomisk tap og en tilstrekkelig nærhet i årsakssammenheng mellom den utviste uaktsomheten og det økonomiske tapet.

Ved inngangen til 2020 ble det avsagt tre dommer som omhandler misbruk av BankID ifm. lånepptak.

- Den første var en lagmannsrettsdom fra Oslo hvor en kvinne ikke ble holdt ansvarlig for to lån tatt opp av hennes ektemann med hennes BankID. Retten la til grunn at kvinnen ikke hadde opptrådt uaktsomt selv om hun i politiavhør hadde sagt at mannen mest sannsynlig kjente til noen av hennes passord, og følgelig også klarte å bruke hennes BankID bak hennes rygg. Retten mente at det skulle mye til for å holde kvinnen ansvarlig for lånepptakene, fordi dette i realiteten ville innebære å innføre et objektivt ansvar (et ansvar uten skyld) for en ektefelles misbruk av den annens BankID.

- Den andre var en tingrettsdom fra Drammen der en kvinnes BankID ble misbrukt av en fremmed mann til å gjennomføre flere låneopptak på til sammen kr. 1.600.000,- i kvinnens navn, hvorpå mannen kanaliserte pengene til seg. En av bankene holdt kvinnen ansvarlig for lån på kr. 310.000,-, men fikk ikke medhold i retten. Til tross for flere irregulariteter i hendelsesforløpet mente retten at kvinnen ikke kunne holdes ansvarlig, primært fordi man ikke kunne bevise hvordan en personlig kode tilhørende henne hadde kommet svindleren i hende.
- Den tredje var en lagmannsrettsdom fra Tromsø hvor en mann hadde lånt ut sin BankID (fødselsnummer, brikke og passord) til sin bror og instruert ham til å gjennomføre en betalingsoverføring. Broren benyttet imidlertid anledningen til å ta opp to lån i begge brødrenes navn uten førstnevntes kunnskap. Lånene ble straks misligholdt og finansforetakene holdt da BankID-innehaveren ansvarlig for tilbakebetaling på erstatningsrettslig grunnlag. Lagmannsretten konstaterte at BankID-innehaveren hadde opptrådt grovt uaktsomt og ga finansforetakene medhold. En påstand om at finansforetakene hadde medvirket til tapet ved å ikke ha trygge nok rutiner ifm. låneopptak ble ikke tatt til følge. Retten viste til at de strenge sikkerhetsforanstaltningene med BankID skal gi sikker identifikasjon, og at dette fungerer tilfredsstillende gitt at regelverket blir fulgt. Saken ble anket til Høyesterett, men slapp ikke gjennom til behandling.

Medieomtalen av disse sakene har oftest en vinkling i favør av BankID-innehaverne, både før og etter at dommene blir avsagt. Selv om to av dommene gikk i favør av BankID-innehaverne har dommene gitt ytterligere næring til den kritikken som har vært reist mot dagens lovregulering. Også fra akademisk hold har det vært påpekt at det er urimelig at loven selektivt beskytter BankID-innehaveren dersom misbruket omhandler en betalingstransaksjon, men ikke dersom misbruket er knyttet til et låneopptak.

Både BankID-avtalen og finansavtaleloven pålegger BankID-innehaverne å sørge for at ingen andre får tilgang til BankID-brikken og passordet, ei heller nærstående. En del BankID-innehavere er nok ikke tilstrekkelig kjent med det ansvaret de kan pådra seg dersom de forgår seg mot disse forpliktelsene. Våren 2020 gjennomførte derfor BankID en større informasjonskampanje der kundene ble advart mot å dele sin BankID med andre, også internt i familien.

I forslaget til ny finansavtalelov, som var på høring høsten 2017, var det foreslått å innføre den samme ansvarsbegrensning der en elektronisk signatur blir misbrukt til låneopptak som der en slik signatur misbrukes til å gjennomføre betalingstransaksjoner. Forslaget ble kritisert fra finansnæringen, som hevdet at en slik regel vil legge til rette for millionsvindler med egenandel på kr. 12.000,-. Selv om BankID-innehaveren som oftest hefter fullt ut dersom han forsettlig deler sin BankID med svindleren, er dette gjerne vanskelig å bevise. Gitt at finansforetaket kun lykkes med å bevise at innehaveren har opptrådt grovt uaktsomt vil dermed den økonomiske fallhøyden for en svikaktig BankID-innehaver iht. lovforslaget være begrenset til kr. 12.000,-. Det er lite trolig at bruken av BankID ifm låneopptak kan videreføres i sin nåværende form dersom dette forslaget blir en realitet.

Våren 2020 er den nye finansavtaleloven fortsatt til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet, og det er foreløpig ikke kjent hvordan ansvaret for BankID-misbruk er tenkt regulert i det lovforslaget som sendes Stortinget.

På Medlemsnettlet publiserer Finfo for øvrig sammenfatninger av relevante rettsavgjørelser vedrørende BankID-misbruk som foreningen gjøres kjent med. Disse er tilgjengelige under Sirkulærer / Dommer.

Bilfinansiering – økt fokus fra myndighetene

Lovregulering av bilfinansiering

Pr. i dag er det få lovregler som er utformet med sikte på bilfinansiering isolert. Det nærmeste man kommer slik spesielt tilpasset regulering er hhv. finansavtalelovens krav om 35 % minste kontantinnsats ved visse typer formidlede lån i forbrukerforhold, og pantelovens regler om salgspant. Disse reglene er generelt utformet og favner mer enn bilfinansiering, men de har særlig relevans ifm. forbrukeres låneopptak ved kjøp av bil.

De siste årene har det vært et stort tilfang av rettsregler på finansrettens område. Både nasjonalt og internasjonalt har økt forbrukerbeskyttelse stått sentralt i regelverksutviklingen. I Norge har dette kommet til uttrykk bl.a. gjennom krav til utlånspraksis ved henholdsvis lån med pant i bolig (boliglånsforskriften) og utlån i form av usikret kreditt til forbrukere (forbrukslånsforskriften). Boliglånsforskriften gjelder riktignok uavhengig av om låntakeren er forbruker eller ikke, men dette vil være tilfellet i de fleste situasjoner der finansforetak yter lån med pant i bolig.

Forbrukslånsforskriften og boliglånsforskriften er skåret over samme lest, og mye av det materielle innholdet er likt i de to forskriftene. Enn så lenge er det ikke gitt noen liknende forskrift for låneopptak til kjøp av bil. Finanstilsynet uttrykte imidlertid høsten 2019 at de «vil vurdere behovet for å forskriftsregulere lån med annen sikkerhet enn bolig, og eventuelt komme tilbake med forslag.» Ut fra dette er det sannsynlig at slik regulering vil bli foreslått høsten 2020, i tilknytning til en eventuell videreføring av boliglånsforskriften og forbrukslånsforskriften, som begge har utløpsdato 2020-12-31.

Når det gjelder privateie (leasing av biler til forbrukere) forefinnes det noen få bestemmelser av relevans i forskrift om kredittavtaler fra 2010. Utover dette er privateie (og leasing for øvrig) sparsomt regulert i lowerket. Forbrukermyndighetene har imidlertid uttrykt en tydelig forventning om at et slikt regelverk vil bli utformet av Justis- og beredskapsdepartementet i overskuelig fremtid.

I påvente av en nærmere regulering av bilfinansiering har andre myndigheter rettet fokus på denne virksomheten. Både Finanstilsynet, Forbrukerrådet og Forbrukertilsynet kom i denne forbindelse med føringer i 2019.

Finanstilsynet med føringer for salgspantlån til forbrukere

I slutten av april 2019 sendte Finanstilsynet et likelydende brev til styrene i alle norske finansforetak og ledere av filialer i utenlandske finansforetak. Brevet hadde tittelen «Krav til utlånspraksis for salgspantlån til forbrukere», og ga skjerpede føringer knyttet til henholdsvis kredittvurderingen, praktiseringen av kravet til minste kontantinnsats og løpetid på lån sikret med salgspant. Hverken Finans Norge eller Finfo ble konferert i forkant av utsendelsen, og foreningene mottok heller ikke brevet i kopi.

Brevet vakte en del oppmerksomhet blant medlemmene, ikke minst fordi det inneholdt enkelte føringer som gikk lenger enn det man kan lese ut av lowerket. Etter anbefaling fra Finfos styre gjennomførte Finans Norge og Finfo derfor et møte med Finanstilsynet i juni 2019, der vi tok til motmæle mot både Finanstilsynets fremgangsmåte og rettmessigheten av de materielle føringene i brevet.

Møtet ble etterfulgt av et felles brev, utformet av Finfo, der Finans Norge og Finfo imøtegikk føringene fra Finanstilsynet punkt for punkt.

Brevet var skrevet slik at det ikke gjorde krav på noe svar fra Finanstilsynets side. Finanstilsynet valgte likevel å besvare brevet i september 2019. I sitt svar hadde Finanstilsynet en forsiktigere tilnærming til de samme problemstillingene, og slik Finfo oppfattet det var det vanskelig å lese noen tydelige føringer ut av brevet. Prosessen avdekket imidlertid at Finanstilsynet mener det er behov for en mer stringent regulering av utlånspraksis for salgspantlån til forbrukere.

Finfos medlemmer ble for øvrig holdt løpende informert om prosessen via flere sirkulærer.

Forbrukerrådet med fokus på privateie

Forbrukerrådet er et forvaltningsorgan som iht. vedtektene skal arbeide for økt forbrukerinnyttelse i samfunnet og fremme tiltak som kan bedre forbrukernes stilling.

Det siste året har Forbrukerrådet vist økt interesse for forbrukernes stilling ved privateie. På Forbrukerrådets hjemmeside er «Leasing av bil» nå et sentralt menyvalg.

Videre rettet Forbrukerrådet i 2019 et særlig fokus på hvorvidt privateiekunder feilaktig kan ha blitt fakturert mva på påkostkravet. Med påkost menes det verdifallet som skyldes at kunden ikke har vedlikeholdt bilen som avtalt før tilbakelevering. Påkostkravet er å anse som et erstatningskrav, og dette avkreves kunden uten mva.

Forbrukerrådet nærer en frykt for at en del privateiekunder i årenes løp feilaktig kan ha blitt belastet med mva på påkostkravet som utfaktureres av bilforhandlerne. Forbrukerrådet mente derfor at leasingselskapene og deres tilknyttede bilforhandlere måtte undersøke samtlige privateiekontrakter gjennom de siste 13 årene for å avdekke eventuelle feil. Både Finfo sentralt, Bilutvalget og Norges Bilbransjeforbund (NBF) mente at et så ressurskrevende tiltak ikke kunne forsvares ut fra et kost / nytte-perspektiv. Diskusjonen endte med at NBF i desember 2019 ga en skriftlig tilbakemelding til Forbrukerrådet om at de ikke ville etterkomme en anmodning om å pålegge sine medlemsbedrifter et så omfattende arbeid.

Finfo har for øvrig, både på kurs for medlemmene og i flere sirkulærer opp gjennom årene, informert om at det ikke skal regnes mva på påkostkravet. Det antas at dette er velkjent både hos leasingselskapene og hos deres tilknyttede bilforhandlere.

Enighet med Forbrukertilsynet om vilkårene for privateie

I likhet med Forbrukerrådet er også Forbrukertilsynet et forvaltningsorgan, men med en mer avgrenset rolle. Forbrukertilsynets primære oppgave er å skjerme forbrukerne mot urimelige kontrakter og å påse at markedsføring av varer og tjenester skjer i samsvar med markedsføringsloven.

Forbrukertilsynet gjennomførte våren 2019 en tilsynsaksjon med nettbasert markedsføring av privateie. Aksjonen avdekket et behov for å styrke bevisstheten om at de samlede prisopplysningene må fremkomme i samme bilde, uten at forbrukeren må klikke seg videre for å få fullstendig kunnskap om prisvilkårene. Finfo varslet medlemmene om både tilsynsaksjonen og kravene til fullstendige priseksempler i forkant, informerte på nytt om kravene i et sirkulære i etterkant av aksjonen og utformet også et informasjonsskriv om de samme kravene beregnet på utsendelse til tilknyttede bilforhandlere.

Forbrukertilsynet har hatt en sentral rolle i utviklingen av de materielle vilkårene i dagens privateieavtaler. Fraværet av lovgivning på området innebærer at rettsforholdet mellom partene for en stor del følger av avtalen som inngås mellom dem. For å ivareta forbrukernes interesser rettet Forbrukertilsynet (den gang Forbrukerombudet) i 2005 fokus mot én betydelig markedsaktør (daværende Toyota Finans Service) og deres privateiekontrakt. Dialogen med Toyota førte til at Forbrukertilsynet identifiserte en rekke nye krav som ble tatt inn i Finfos standardavtale for privateie.

De seneste årene har omfanget av privateie økt betydelig. Forbrukertilsynet har derfor gjennomført en ny dialog med en annen betydelig markedsaktør, Volkswagen Møller Bilfinans, med sikte på å identifisere nye krav / presiseringer til innhold i privateiekontraktene. Dialogen mellom Forbrukertilsynet og Møller varte i over tre år før den ble avsluttet i 2019. Finfo ble holdt løpende orientert om utviklingen i dialogen og ga innspill underveis i prosessen.

Forbrukertilsynet signaliserte en tydelig forventning om at Finfos medlemmer justerer sine avtalevilkår i tråd med den enighet som ble oppnådd gjennom dialogen med Møller, og anførte i den forbindelse markedsføringslovens § 22 som rettslig grunnlag for å be om at dette blir gjort. Denne bestemmelsen åpner for at Forbrukertilsynet kan nedlegge forbud mot avtalevilkår som de finner urimelige overfor forbrukerne.

De nye kravene fra Forbrukertilsynet ble kommunisert ut til medlemmene via et sirkulære, og ble også innarbeidet i Finfos standardavtale. Til Forbrukertilsynets tilfredshet hadde standardavtalen kun behov for fire mindre suppleringer.

Ny felles bransjenorm for unormal slitasje

Norges Bilbransjeforbund (NBF) og Finfo utarbeidet for noen år siden et felles dokument som heter «Retningslinjer for unormal slitasje». Gjeldende versjon er fra januar 2014. I dokumentet vises det til at leasingkunden ved eventuell uenighet omkring bilens tilstand ved innlevering kan «forlange at bilen vurderes av en nøytral takstmann for eksempel NAF». Ved denne vurderingen bruker imidlertid NAF sin egen norm for unormal slitasje. Selv om det er små avvik mellom de to dokumentene fremstår dette som uheldig overfor kundene. Samtidig har forbrukermyndighetene etterlyst en tydeligere bransjenorm som gir forbrukeren større forutsigbarhet mht. om slitasjen / skaden på hans bil vil utløse et påkostkrav.

Dette foranlediget at Forbrukerrådet i 2019 tok initiativ til å utforme en ny, felles bransjenorm for unormal slitasje som både NBF, Finfo og Forbrukerrådet kan sette sitt stempel på. I arbeidet deltar representanter fra de nevnte samt representanter for de største aktørene innen biltaksering. Den nye bransjenormen forventes å foreligge i løpet av våren 2020.

Krav til bekreftelse av eierskap til førstegangsregistrerte kjøretøy

I november 2019 innførte Statens vegvesen (SVV) et krav om at eiere av nye kjøretøy må bekrefte eierskapet ved førstegangsregistrering av kjøretøyet i Norge. Kravet inngår som et ledd i registreringsprosessen, og uten slik bekreftelse kan ikke registreringsprosessen fullføres. Kravet påvirker arbeidsrutinene i leasingselskap spesielt, og det var derfor litt overraskende at SVV ikke varslet Finfo eller medlemmene om denne omleggingen på forhånd.

Finfo ble kjent med den forestående rutinen noen uker før implementering, og gjennom et godt samarbeid med Statens vegvesen ble det i løpet av kort tid avholdt både arbeidsmøter og et større informasjonsmøte i forkant av at den nye rutinen ble satt i kraft. Ved inngangen til 2020 er nye arbeidsmøter med Statens vegvesen initiert med sikte på å gjøre rutinen mer brukervennlig for leasingselskapene.

Gebyrer ment for leasingtaker

For leasingselskapene er det et økende problem at de i egenskap av eier av kjøretøy gjøres til adressat for fakturaer som egentlig er ment for leasingtaker. Dette kan gjelde krav som er begrunnet i hastighetsoverskridelser registrert ved fotoboks, brudd på parkeringsbestemmelser eller andre situasjoner der sanksjonsregimet baserer seg på skiltgjenkjenning.

For å avhjelpe problemet har Finfo anbefalt medlemmene å sørge for at deres tilknyttede bilforhandlere benytter adgangen til å registrere leasingtakeren som kjøretøyets bruker i motorvognregisteret Autosys. Dette har likevel bare i beskjeden grad avhjulpet problemet, bl.a. som følge av at brukerfeltet i Autosys ikke er søkbart i samme utstrekning som eierfeltet.

På oppfordring fra Bilutvalget tilskrev Finfo derfor Statens vegvesen ved inngangen til 2020 og anbefalte at regelverket endres, slik at det for leasede kjøretøy blir en pliktig registrering av leasingtakeren i Autosys, og ikke bare av eieren slik det følger av § 2-3 i dagens forskrift om bruk av kjøretøy. Finfo ba samtidig om at informasjon om kjøretøyets bruker må gjøres tilgjengelig på samme måte som informasjon om kjøretøyets eier.

Boliglånsdirektivet foreslått implementert med særlig virkning for billån

Sommeren 2019 sendte Finansdepartementet på høring et forslag til implementering av deler av boliglånsdirektivet i norsk rett. Lovforslaget var imidlertid utformet slik at det antas å få størst betydning for formidling av andre typer lån enn boliglån, herunder forbrukslån og billån.

Lovforslaget inneholder betydelig skjerpede krav til aktører som driver låneformidling. Loven er foreslått å gjelde for både finansagentforetak og finansmeglerforetak, herunder enhver forhandler av biler, hvitevarer og elektronikk som også formidler kreditt. Lovforslaget stiller blant annet krav til selskapsform, egnethet, kompetanse, vandel, ansvarsforsikring, eierforhold, tilknytning til klageorgan, lokalisering av virksomheten samt omfattende meldeplikt til Finanstilsynet.

Finfo påpekte i sin høringsuttalelse de omfattende konsekvensene lovforslaget gir for andre typer lån enn nettopp boliglån, og anbefalte en forutgående konsekvensutredning. Videre uttalte Finfo at et regelverk som det foreslåtte kan være egnet for å regulere aktører som driver profesjonell låneformidling, men ikke egnet for aktører som har varehandel som sin primærvirksomhet.

Norges Bilbransjeforbund (NBF) ble gjort kjent med Finfos høringsuttalelse og fremførte de samme synspunktene i sin uttalelse. En nærmere redegjørelse ble også gitt av Finfo og NBF i et møte med Finansdepartementet tidlig i 2020.

Motorvognavgifter

Generelt

Avgiftene på omsetning av nye personbiler består for det alt vesentligste av engangsavgift og merverdiavgift.

Engangsavgiften er en særavgift til staten som må betales når et kjøretøy registreres eller skulle vært registrert første gang i Statens vegvesens sentrale motorvognregister (Motorvognregisteret / Autosys). Avgiften vedtas av Stortinget hvert år gjennom de årlige særavgiftsvedtakene. Engangsavgiften utlignes på de fleste typer kjøretøy og disse er delt inn i avgiftsgrupper med til dels ulike satser og/eller beregningsgrunnlag. Skattedirektoratet skriver i den årlige kommentarutgaven til engangsavgiften at hovedformålet med avgiften er å skaffe staten inntekter.

De siste årene har statens inntekter fra engangsavgiften blitt kraftig redusert, fra kr. 20,1 mrd. i 2013 til kr. 14,5 mrd. i 2018, ifølge SSB. Nedgangen skyldes dels en sterk økning i omsetningen av elbiler som er fritatt for engangsavgift, og dels at de kjøperne som har etterspurt fossildrevne biler har preferert biler som genererer lite engangsavgift. I 2019 ble engangsavgiften på personbiler og varebiler i avgiftsgruppe A og B utlignet basert på kjøretøyets vekt, utslipp av CO2 og utslipp av NOx; hvorav de to førstnevnte avgiftskomponentene er de klart største.

Merverdiavgiften på omsetning av nye personbiler er på 25 % og beregnes ut fra bilens verdi før engangsavgift. Statens inntekter fra mva ved omsetning av nye personbiler er også fallende. Dette skyldes i første rekke en sterk øning i omsetningen av elbiler som er fritatt for mva (0-sats). I 2019 utgjorde elbil-andelen 42,4 % av det samlede nysalget av personbiler.

I 2017 startet EU overgangen fra gammel målesyklus NEDC til ny syklus WLTP, og denne syklusen er tatt i bruk i Norge fra og med 2020. WLTP gir et betydelig høyere målt forbruk for det enkelte kjøretøy – i gjennomsnitt ca. 24 % ifølge opplysninger som er lagt til grunn i statsbudsjettet for 2020. I regjeringserklæringen som ble lagt frem i januar 2019 (Granavolden-plattformen), ifm. at Kristelig Folkeparti trådte inn i Høyre / Frp / Venstre-regjeringen, forpliktet regjeringen seg til å innføre WLTP provenynøytralt. I statsbudsjettet for 2020 ble dette fulgt opp. Siden WLTP gir høyere målt utslipp enn NEDC, er satsene og innslagspunktene i CO2-komponenten justert tilsvarende.

Endringene skal gi tilnærmet uendret avgiftsinngang til staten såfremt bilsalget opprettholdes på samme nivå. For den enkelte bilmodell er det noen små forskjeller ved at biler med lavere målt utslippøkning enn gjennomsnittet får noe redusert avgift, og motsatt for biler med høyere målt utslippøkning enn gjennomsnittet.

For varebiler og campingbiler gjennomføres overgangen til WLTP først fra og med 2021.

Store verdier er lagret i bruktbilbeholdningen. Brå endringer i avgiftspolitikken er derfor uønsket av både bilbransjen og de finansforetakene som driver med bilfinansiering; enten finansforetaket har en rolle som eier av bilen i leasingforhold eller som salgspanthaver ved lånefinansiering.

Store endringer i bilavgiftene og / eller store endringer i kjøpsatferd kan innebære at bilforhandlerne i leasingforhold må avgi sine rest-

verdigarantier under andre rammevilkår enn de som gjelder når garantien skal oppfylles. Dette kan øke risikoen for at bilforhandlerne ikke klarer å stå ved sine avgitte garantier. En slik frykt har vært påpekt ift. diesalbiler, som for få år siden var den mest populære drivlinjen, men som i 2019 kun representerte 16 % av nysalget. Så langt har dette likevel ikke materialisert seg som et stort problem. Toppåret for diesel var forøvrig i 2011 med 76 % av nysalget, og hvis man ser hen til drivlinje-risikoen relatert til leasingkontrakter som avsluttes i 2020, var dieselandelen i 2017 redusert til 23,1 %.

Elbiler

Registreringspliktige kjøretøy som bare bruker elektrisitet til fremdrift er iht. mva-loven § 6-7 fritatt for merverdiavgift (0-sats). Bestemmelsen har en henvisning til Stortingets vedtak om engangsavgift § 5, og der fremkommer det at fritaket også gjelder for motorvogner der elektrisiteten produseres i brenselceller; dvs. hydrogenbiler. I Norge har hydrogenbiler, til tross for avgiftsfritaket, hatt en beskjeden markedsandel. Etter at en påfyllingsstasjon for hydrogen eksploderte i juni 2019 har omsetningen av hydrogenbiler i realiteten stoppet opp.

Mva-fritaket gjelder både ved omsetning og leasing av nevnte typer kjøretøy. Videre omfatter avgiftsfritaket også omsetning av elbil-batterier.

Mva-fritaket reiser en problemstilling i forhold til EØS-avtalens statsstøtteregulering. Norske myndigheter har derfor i flere omganger konsultert EFTA Surveillance Authority (ESA) om fritaket er i tråd med dette regelverket.

Våren 2015 godkjente ESA det norske mva-fritaket frem til utgangen av 2017. I 2016 vedtok Stortinget å forlenge fritaket til 2020 for elbiler og til 2025 for biler med brenselceller. Dette foranlediget en ny henvendelse til ESA fra norske myndigheter. I desember 2017 ga ESA grønt lys for at Norge kan videreføre mva-fritaket ved omsetning og leasing av elbiler frem til utgangen av 2020. Andre avgiftsfritak, herunder fritak for årsavgift og omregistreringsavgift ble godkjent av ESA for en periode på seks år; dvs. ut 2023. Elbilers fritak for engangsavgift er fra før EØS-avtalens inngåelse, og har ikke vært betinget av en tilsvarende klarering fra ESA.

I mars 2020 utgjorde elbilandelen 55,9 % av nybilsalget av personbiler. Med en så stor markedsandel er det ikke gitt at ESA vil tillate en eventuell videreføring av mva-fritaket for elbiler. Hvis mva innføres fra 2021 kan dette skje med full sats (25 %) umiddelbart eller f.eks. med en lavere sats som økes gradvis over tid.

Enova med støtte til kjøp av hel-elektrisk varebil

Enova lanserte i august 2019 en ordning som åpner for å gi økonomisk støtte ved kjøp av hel-elektrisk varebil klasse 2 med tillatt totalvekt under 4.250 kg. Ordningen innbefatter også støtte til kjøp av lader. Støtten skjer etter standardsatser og varierer fra kr. 15.000,- til kr. 50.000,- avhengig av bilens motorytelse. Støtten til lader utgjør et fast beløp på kr. 5.000,-. All støtte fra Enova er å anse som statsstøtte og må derfor skje innenfor rammen av statsstøttereglene. Disse reglene åpner for å gi en begrenset støtte der «grønne» investeringer er dyrere enn det «brune» alternativet, og hvor det grønne alternativet ikke ville blitt gjennomført uten støtten.

Enova kan ikke gi støtte til drift, noe som utelukker at støtten tildeles leasingkunden direkte. Enova kan derimot gi støtte til leasingselskap, da kjøpet av bilen anses som en investeringskostnad, uavhengig av om bilen blir gjenstand for leasing eller ikke. Finfo gjennomførte et møte med Enova i september for å identifisere uklarheter og påvirke rutiner slik at støtteordningen i størst mulig grad blir tilrettelagt for leasingselskapene og deres kunder.

Fremtidige bilavgifter

De siste års sterke vekst i omsetningen av elbiler, på bekostning av biler med annen drivlinje, er en utvikling som er ønsket av politiske myndigheter. I Nasjonal transportplan 2018-2029 (Meld. St. 33, 2016-2017) er det tatt inn føringer som favoriserer nullutslippsbiler; dvs. elbiler og hydrogenbiler. Disse føringene kan få store konsekvenser for det fremtidige personbilsalget. I pkt. 1.2.4 heter det:

«Regjeringen vil bl.a. legge til rette for at det skal lønne seg å velge nullutslipp ved kjøp av bil og legger til grunn at nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025.»

Hvis målsettingen omsettes i praktisk politikk vil det kreve en betydelig endring i kjøpsatferd. Eksempelvis vil 57,6 % av de personbilene som ble kjøpt nye i 2019 ikke kunne selges i 2025.

Det er tverrpolitisk enighet om dette målet, og målet ble gjentatt i regjeringserklæringen fra januar 2019 (Granavolden-plattformen). I erklæringens kap. 12 står det videre at regjeringen vil arbeide for at alle nye bybusser skal være såkalte nullutslippskjøretøy eller bruke biogass i 2025. Videre at innen 2030 skal alle nye tyngre varebiler, 75 prosent av nye langdistansebusser og 50 prosent av nye lastebiler være nullutslippskjøretøy samt at tilnærmet all varedistribusjon i de største bysentra skal være basert på transport som ikke genererer utslipp av klimagasser.

Regjeringen sa allerede i januar 2018 at den vil starte arbeidet med et bilavgiftssystem som er bærekraftig etter 2025. Dette er en naturlig konsekvens av at dagens avgiftspolitik, der det ikke betales engangsavgift eller merverdiavgift for såkalte nullutslippsbiler, ikke vil gi staten inntekter i det hele tatt fra 2025 når det ifølge regjeringen kun skal selges slike biler.

Tidlig i 2019 gjennomførte Transport- og kommunikasjonskomiteén på Stortinget en åpen høring om satellittbasert veiprisning. I høringen stilte en rekke aktører innen bilbransjen seg positive til å utrede om veiprisning kan erstatte dagens bompenger og andre driftsrelaterte utgifter. Veiprisning krever imidlertid en rekke avklaringer av både praktisk, juridisk og etisk karakter, herunder en avklaring av det avgiftsmessige ansvarsforholdet mellom kjøretøys eier, leaser og sjåfør. I løpet av 2019 ble det fra myndighetenes side ikke igangsatt noen slik utredning. Transportøkonomisk institutt valgte midlertid å skrive en rapport der de anbefalte veiprisning, dog uten å ha vurdert noen alternativer.

Det ble heller ikke skissert andre endringer i bilavgiftene av betydning i 2019. Foruten en mulig innføring av mva på elbiler (helt eller gradvis) fra og med 2021 er det nå heller ikke ventet noen store endringer før stortingsvalget i 2021.

Ved inngangen til 2020 er det likevel knyttet spenning til konsekvensene av det såkalte 95 grams-målet. Dette er litt forenklet et krav om at personbilene som en produsent selger i Europa i gjennomsnitt skal ha et CO₂-utslipp på 95 g/km eller lavere for å unngå bøter. Det skisserte bøtenivået er såpass høyt at det blir viktig for produsentene å få avsetning på lavutslippsbiler, herunder elbiler. Dette kan i sin tur øke tilbudet av elbiler i det norske markedet hvor det er et fungerende elbilmarked og en godt tilrettelagt infrastruktur for bruk av elbiler.

Compliance

Compliance-funksjonen skal påse at ansatte og ledelsen i foretakene følger de til enhver tid gjeldende lover og regler. Finansforetaksloven fra 2015 pålegger finansforetakene å ha en egen compliance-funksjon med direkte rapporteringslinjer til foretakets øverste ledelse, og denne funksjonen skal være uavhengig av den operative driften.

Anti-hvitvasking

Gjennom 2019 har norske finansforetak jevnt over blitt ytterligere styrket i sin bevisstgjøring av å ikke trå feil i praktiseringen av hvitvaskingsregelverket. Dette skyldes primært den nye loven om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering som trådte i kraft høsten 2018. Videre har det hatt betydning at hvitvaskingskandaler i finansnæringen har vist at disse kan få svært omfattende konsekvenser for personer i finansforetakets ledelse, både økonomisk og strafferettslig.

Med økt digitalisering og redusert bruk av fysiske penger har også kriminalitetsbildet endret seg. Bankran forekommer sjelden. Samtidig har norske finansforetak en større risiko enn tidligere for å bli brukt i forsøk på å hvitvaske ulovlig ervervede midler. På forespørsel fra Økokrim ga Finfo høsten 2019 innspill på eventuelle sårbarheter hos medlemmene relatert til hvitvasking.

Complianceutvalget i Finfo ferdigstilte ved inngangen til 2020 et eget hvitvaskingsrisikokartotek. Formålet med dette kartoteket er å identifisere ulike situasjoner som aktualiserer iverksetting av tiltak mot hvitvasking og / eller terrorfinansiering, samt gi anvisning på de konkrete tiltakene som har aktualitet i de ulike situasjonene. Kartoteket favner også enkelte svindel-relaterte problemstillinger som ikke nødvendigvis har en side til hvitvasking eller terrorfinansiering. Kartoteket er publisert på Medlemsnettets under fanen Hvitvasking.

Konkurranselovens forbud mot prissamarbeid mv.

Finfo har et bevisst forhold til konkurranseloven og dens forbud mot enhver form for samordnet opptreden som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen i markedet.

Som bransjeorganisasjon har Finfo et ansvar for å påse at det ikke legges til rette for samarbeid som utfordrer dette forbudet. Det følger for øvrig av vedtektene at Finfo skal bidra til «sunn konkurranse mellom medlemmene», og Finfos virksomhet drives i tråd med de føringer Konkurransetilsynet har gitt for bransjeorganisasjoner på sin hjemmeside.

På initiativ fra styret innhentet Finfo i 2019 en vurdering fra en av landets ledende konkurranserettsadvokater. Formålet var å avklare om Finfos statistikker kunne anses å utfordre konkurransereguleringen. Vurderingen slo fast at allment tilgjengelig bransjestatistikk inneholdende aggregerte omsetningstall er uproblematisk ift. konkurranseloven. Når det gjelder bransjestatistikken på Medlemsnettets, der det enkelte medlem kunne måle sin markedsandel mot navngitte konkurrenter, ble det konkludert med at denne mest sannsynlig ikke er i strid med konkurransereglene, men at markedskonsentrasjonen og aktørbildet for de enkelte statistikkene årlig burde sjekkes mot nærmere angitte vurderingstema.

For å være på den sikre siden besluttet styret å endre statistikkens utforming, slik at det nå bare publiseres aggregerte statistikkdata. Etter dette kan det enkelte medlem måle sin markedsandel mot totalmarkedet for det enkelte produkt, men ikke lenger mot en navngitt konkurrent. Det ble også tatt enkelte andre grep for å skape ytterligere bevissthet omkring konkurransereguleringen.

Blant annet ble Finfos «Regler for bransjesamarbeid» med bistand fra Complianceutvalget supplert med en «Veileder om informasjonsutveksling til bruk i møter i Finfos regi». Veilederen inneholder en eksemplifisering av hhv. 1) Tema som ikke skal diskuteres, 2) Tema som ikke bør diskuteres før forholdet til konkurransereguleringen er avklart og 3) Tema som kan diskuteres fritt. Veilederen ble gjennomgått i alle Finfos fagutvalg ved inngangen til 2020 etter hvert som de respektive utvalgene avholdt sitt første møte for året.

Finansklagenemnda – aktuelle saker i 2019

Finansklagenemnda er et utenrettslig tvisteløsningsorgan opprettet ved avtale mellom Forbrukerrådet, Finans Norge, Næringslivets Hovedorganisasjon, Finansieringsselskapenes Forening, Verdipapirfondenes forening og Virke. Nemndas hovedoppgave er å løse tvister mellom finansforetak og deres kunder.

Finfo er representert i både Finansklagenemndas styre og i den fagnemnden som heter Finansklagenemnda Bank. Denne nemnda er sammensatt av én leder, to medlemmer oppnevnt av finansnæringen og to medlemmer oppnevnt av Forbrukerrådet.

I 2019 deltok Finfo i avgjørelsen av ca. 40 saker i Finansklagenemnda Bank. Tvistene dekker et vidt spekter av tema, men en betydelig andel av sakene er i disse kategoriene:

- Omstridte betalingstransaksjoner / kortmisbruk
- Svindel
- Krav om refusjon iht. finansavtaleloven § 54 b

Avgjørelsene fra Finansklagenemnda publiseres fortløpende på nemndas hjemmeside.

Høringsaker i 2019

I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets utredningsinstruks fra 2016 skal forslag til lov og forskrift mv. normalt legges ut på høring med en frist på tre måneder for å gi uttalelse. Høringene er åpne for innspill fra alle, men det er vanlig at angjeldende departement selv identifiserer de mest relevante høringsinstansene og sender høringsnotatet med forslag til nytt regelverk til dem direkte.

Finfo mottok ca. 30 saker på høring i 2019 og skrev høringsuttalelse i følgende seks saker:

- Finanstilsynet - Utlikning av Finanstilsynets utgifter for 2019
- Finansdepartementet - Innspill til bærekraftige bilavgifter 2025
- Finansdepartementet - Gjennomføring av boliglånsdirektivet
- Finansdepartementet - Videreføring av boliglånsforskriften
- Finansdepartementet - Krav om tilslutning til godkjent klageorgan i finanssektoren
- Justis- og beredskapsdepartementet - Endring i konkursloven og panteloven

Alle Finfos høringsuttalelser publiseres fortløpende på Medlemsnettets under fanen Høringsuttalelser.

Finansieringsselskapenes Forening i 2019

Foreningen skal ifølge vedtektene:

- ivareta og samordne finansieringsselskapenes felles interesser, tilrettelegge og utvikle et godt faglig samarbeid, med sunn konkurranse mellom medlemmene,
- delta i samarbeid med myndighetene, organisasjoner eller interessegrupper med sikte på å ivareta og fremme medlemmenes felles interesser,
- bidra til kompetanseutvikling på fag og produkt

Mye av arbeidet skjer i tilknytning til foreningens ulike fagutvalg. Foreningen har i 2019 hatt følgende åtte fagutvalg som alle består av 4-8 representanter fra medlemsbedriftene:

- Leasingutvalget
- Factoringutvalget
- Bilutvalget
- Kort- og forbrukerfinansieringsutvalget
- Complianceutvalget
- Regnskapsutvalget
- Statistikkutvalget
- Kursutvalget

Det føres referat fra alle utvalgsmøtene og disse tilgjengeliggjøres på Medlemsnettets kort tid etter at møtene er gjennomført.

Foreningen utarbeider også faglige rundskriv vedrørende saker av aktualitet for medlemmene. Disse publiseres kronologisk og tematisk på Medlemsnettets i form av sirkulærer, og er i tillegg søkbare ut fra nøkkelord.

Videre skriver foreningen høringsuttalelser for å fremføre medlemmenes syn i saker der det foreslås regelendringer som påvirker medlemmenes rammebetingelser. Høringsuttalelsene er tilgjengelige under eget menyvalg på Medlemsnettets.

Det vedtektsfestede formålet om å bidra til kompetanseutvikling på fag og produkt ivaretas også gjennom foreningens kursvirksomhet, der kursene er tilpasset medlemmenes behov.

I 2019 har foreningen:

- Gjennomført 31 møter i fagutvalgene
- Publisert 105 sirkulærer
- Skrevet 6 høringsuttalelser
- Gjennomført 7 kurs for medlemmene

Finansskolen - organisert undervisningstilbud for ansatte i medlemsselskapene

Finansieringsselskapenes Forening har i mange år hatt et permanent og systematisk undervisningstilbud for ansatte i medlemsselskapene. Foreningens kurstilbud omfatter ca. 10 kurs pr. år. Kursopplegget evalueres fortløpende i Kursutvalget i foreningen for å sikre et oppdatert og relevant undervisningstilbud skreddersydd for vår bransje. I tillegg blir hvert eneste kurs evaluert av kursdeltakerne, slik at foreleserne får tilbakemelding på form og innhold samt forelesningens relevans for den enkelte deltaker. Kursene er populære og de fleste blir fulltegnet.

Hovedkurset (Finansskolen) er delt inn i kurs for nybegynnere og viderekomne. Kursene for nybegynnere gir en grunnleggende innføring i en rekke sentrale emner og produkter innenfor leasing og lån, factoring og kundeservice. Kursene for viderekomne er hevet noe i vanskelighetsgrad og er ment for ansatte med noen års erfaring i bransjen. Undervisningen gis av dyktige fagfolk med lang erfaring fra bransjen kombinert med oppgaver i løpet av kursdagene, også hjemmeoppgaver. Selvstudium er en viktig del av undervisningsopplegget, noe som gir mer aktiv læring og bedre utkomme for kursdeltakerne. Etter hvert kurs er det eksamen i form av en prosjektoppgave. Det gis karakteren Bestått / Ikke bestått, med vitnemål til dem som består.

Rettslige rammebetingelser for finansieringsvirksomhet

Det samlede regelverket som finansforetakene må forholde seg til er svært omfattende og lar seg vanskelig presentere i en fremstilling som gjør krav på å være uttømmende. Nedenfor redegjøres det for de overordnede rettslige rammebetingelsene for finansieringsvirksomhet. På foreningens hjemmesider og ikke minst på Finanstilsynets hjemmesider finnes det informasjon som supplerer denne fremstillingen.

De rettslige rammebetingelsene for finansieringsvirksomhet kan deles inn i to hovedgrupper:

- Offentligrettslig regulering av virksomheten
- Privatrettslig regulering av forholdet mellom finansforetak og kunde

Litt forenklet kan man si at den offentligrettslige reguleringen hovedsakelig omhandler relasjonen mellom staten og finansforetakene, mens den privatrettslige reguleringen hovedsakelig omhandler relasjonen mellom finansforetakene og deres kunder. Dette skillet var nok klarere tidligere, men i takt med at samfunnet har blitt stadig mer rettsliggjort har skillet blitt mer uklart. I det hele har offentligrettslig regulering bredt mer og mer om seg i de senere år, noe som har gjort det samlede regelverket mer voluminøst og uoversiktlig både for finansforetakene og den vanlige borger.

Offentligrettslig regulering

Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) av 2015-04-10 inneholder de sentrale bestemmelsene for bransjen. Formålet med loven er å bidra til finansiell stabilitet, bl.a. ved å legge til rette for at finansforetakene fungerer på en hensiktsmessig og betryggende måte.

Begrepet «finansforetak» er ifølge lovens § 1-3 en samlebetegnelse for foretak som driver virksomhet som:

- Bank
- Kredittforetak
- Finansieringsforetak
- Forsikringsforetak
- Pensjonsforetak
- Holdingforetak i finanskonsern
- Betalingsforetak
- E-pengeforetak

De fleste av foreningens medlemmer er enten banker eller finansieringsforetak. Den tidligere betegnelsen finansieringsselskap er i finansforetaksloven erstattet med begrepet finansieringsforetak.

Loven inneholder ingen legaldefinisjon av begrepet finansieringsforetak, men den gir en anvisning på hva som menes med finansieringsvirksomhet. Kort fortalt er finansieringsvirksomhet å yte kreditt eller stille garantier for egen regning, herunder finansiell leasing. Videre regnes det som finansieringsvirksomhet å formidle kreditt og garantier samt på annen måte medvirke ved finansiering av annet enn egen virksomhet.

Finansieringsvirksomhet kan bare drives av banker, kredittforetak og finansieringsforetak som har tillatelse (konsesjon fra Finanstilsynet). Videre kan finansieringsvirksomhet også drives av utenlandske kredittinstitusjoner som iht. finansforetaksloven har adgang til å drive

slik virksomhet i Norge. Finansieringsforetakene står under tilsyn av Finanstilsynet, og har rapporteringsplikt til samme organ. Videre må de oppfylle nærmere bestemte kapitalkrav.

Tillatelse til å drive virksomhet som finansieringsforetak kan etter finansforetakslovens § 2-9 omfatte en eller flere av følgende virksomheter:

- a) leasing, factoring og annen finansieringsvirksomhet
- b) forretninger for foretakets eller kunders regning i penge- og valutamarkedet
- c) omsetning av valuta eller andre særlige tjenester

Et finansieringsforetak kan også gis tillatelse til å drive virksomhet som e-pengeforetak eller som betalingsforetak, med mindre hensyn til foretakets risikostyring og soliditet eller andre tilsynsmessige hensyn tilsier at slik virksomhet bør drives i eget foretak. Et særtrekk ved finansieringsforetak er at de, i motsetning til banker, ikke kan ta imot tilbakebetalingspliktige midler fra allmennheten.

Ønsker man å funde seg fra allmennheten, må man enten ha konsesjon som bank (ta imot innskudd) eller kredittforetak (ta imot innlån). Flere av foreningens medlemmer har konsesjon som bank eller kredittforetak. En fellesbetegnelse på foretak som kan ta tilbakebetalingspliktige midler fra allmennheten (banker og kredittforetak), er kredittinstitusjon.

Finansforetaksloven stiller en rekke krav til stiftelsen av banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Minste startkapital skal utgjøre et

beløp som i norske kroner svarer til minst 5 millioner euro. Videre må foretakets kapital stå i rimelig forhold til den virksomhet som foretaket skal drive, og foretakets daglige leder og styremedlemmer må ha de nødvendige kvalifikasjoner og yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet.

Et finansieringsforetak som er kredittinstitusjon, eller er eid av kredittinstitusjon som garanterer for virksomheten, og har tillatelse til å drive virksomhet i et EØS-land, har samtidig tillatelse til å drive i andre EØS-land under forutsetning at dette meldes fra til tilsynsmyndigheten i vertslandet.

Kreditt- og låneformidlingsvirksomhet regnes som finansieringsvirksomhet, men er ikke underlagt krav til full konsesjon. Virksomheten er imidlertid meldepliktig etter lovens kapittel 4 (§ 2-18). Låneformidlere skal ivareta både långivers og låntakers interesser og skal ikke være part i låneavtalen. Låneagenter er långivers medhjelper, de må opplyse om hvilket finansforetak de representerer og kan kun kreve vederlag fra långiver. Låneagenter er ikke regulert direkte, men reguleres indirekte gjennom tilsynet med oppdragsgiver. Forhandlere som tilbyr finansiering av kjøpet på vegne av en ekstern långiver, regnes som aksessorisk agent.

Finansforetaksloven suppleres med en rekke forskrifter som bl.a. stiller krav til ansvarlig kapital, minstekrav til kapitaldekning, krav til likviditetsstyring, risikostyring og internkontroll, krav til minste nivå på motsyklisk kapitalbuffer, krav til fakturering av kredittgjeld, mv.

Alle finansforetak er underlagt offentlig tilsyn. Dette følger av lov om tilsynet med finansforetak mv. av 1956-12-07 (Finanstilsynsloven). Tilsynet gjennomføres av Finanstilsynet som skal se til at de institusjoner de har tilsyn med, virker på en betryggende og hensiktsmessig måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Som ledd i tilsynsvirksomheten kan Finanstilsynet gi bindende pålegg.

Lov om merverdiavgift av 2009-06-19 med tilhørende forskrifter har stor betydning for mange av foreningens medlemmer da leasing og deler av factoringvirksomheten er mva-pliktige tjenester. For leasing har dette lenge vært tilfelle da leasing i avgiftssammenheng er å anse som en avgiftspliktig utleietjeneste. For factoring oppsto avgiftsplikten da de administrative delene av tjenesten ble gjort avgiftspliktige gjennom den generelle merverdiavgiftsreformen i 2001.

Privatrettslig regulering

Lov om finansavtaler og finansoppdrag av 1999-06-25 (finansavtaleloven) regulerer sentrale forhold knyttet til relasjonen mellom finansforetakene og deres kunder, herunder innskudd, betalingstjenester, utlån og kausjon. Når kunden er forbruker vil lovens bestemmelser ikke kunne fravikes til skade for forbrukeren selv om partene skulle være enige om en slik avtale. Lovens kapittel om utlån gjelder ikke for ordinær leasing eller factoring.

Som vedlegg til loven er inntatt EØS-avtalens vedlegg XII nr 3 om EU-forordning 924/2009 om betaling på tvers av landegrensene

i Fellesskapet og vedlegg nr 3a om EU-forordning 260/2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro. Tekstene er oversatt til norsk.

Til loven er det gitt flere forskrifter, hvorav én av dem er forskrift om kredittavtaler av 2010-05-07. Denne gir nærmere regler om kredittgivers opplysningsplikt, beregning av effektiv rente og minste kontantinnsetts for kjøp på kreditt i forbrukerforhold. Forskriftens kapittel 5 inneholder spesielle regler om visse former for forbrukerleie som i realiteten er ment å sikre et avhendingsvederlag. Enkelte leasingavtaler mot forbrukere kan falle inn under dette regelverket.

I september 2017 sendte Justis- og beredskapsdepartementet på høring et forslag til ny finansavtalelov som blant annet innebærer en gjennomføring av de i hovedsak privatrettslige delene av EØS-direktivene 2014/17/EU om boliglån, 2014/92/EU om betalingsskontoer og forordning EU 2015/2366 om betalingstjenester (PSD 2) i norsk rett. Forslaget vakte til dels sterke reaksjoner fra finansbransjen og andre høringsinstanser. Ved inngangen til 2020 er saken fortsatt til behandling i departementet. Det er forventet at en lovproposisjon blir sendt Stortinget i løpet av våren 2020, men tidligere tilsvarende tidsestimater har allerede blitt skjøvet på flere ganger. Pt. er det også uklart i hvilken grad lovproposisjonen hensyntar alle de innspillene som ble departementet til del i høringsrunden høsten 2017.

Statistikk

TABELL FOR ULIKE UTLÅNSTYPER I MILL. KRONER OG PST. AV BRUTTO UTLÅN PR. 31.12.

for medlemmer i Finfo

	Leasing		Factoring		Kredittkort		Billån/øvrige utlån		I alt	
	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%
2013	90 239	41%	5549	3%	35 379	17%	87 461	39%	220 692	100%
2014	100 942	42%	7 390	3%	36 455	16%	91 922	39%	238 417	100%
2015	110 771	42%	10 792	4%	36 175	15%	103 294	39%	263 792	100%
2016	118 984	41%	12 806	4%	37 934	14%	117 512	41%	289 873	100%
2017	133 053	41%	15 929	5%	39 644	12%	138 258	42%	326 883	100%
2018	148 928	38%	20 515	5%	45 980	12%	174 415	45%	389 838	100%
2019	161 352	39%	20 169	5%	44 305	11%	187 503	45%	413 329	100%

FACTORINGSTATISTIKK (inkl. bloc factoring)

for medlemmer i Finansieringsselskapenes Forening

Tall i millioner kroner

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omsetning:	132 909	136 574	156 494	177 575	198 818	223 254	255 030	260 330
Risikoavdekkede fordringer:	1038	858	1 233	2 047	2 028	2 321	3 950	4 741
Utlån utover....:	4089	4691	6 157	8597	10 632	13 171	14 634	13 201
Margintrekk:	279	98	129	163	177	225	301	271
Totale factoringutlån:	5116	5451	7 261	10 481	12 806	15 929	20 515	20 169

KORTSTATISTIKK 2019

for medlemmer i Finansieringsselskapenes Forening

Omsetning (millioner kroner)

	Varekjøp totalt	Kontantuttak totalt	Med utsatt betaling	Sum totalt	Herav; Varekjøp utland	Herav; Kontantuttak utland	Herav; Sum utland
Internasjonale faktureringskort	11 139	264	0	11 403	3 224	78	3 302
Internasjonale kredittkort	153 284	26 594	2 497	182 375	33 957	4 980	38 937
Innenlandske kredittkort	369	278	229	876	0	0	0
Sum omsetning	164 792	27 136	2 726	194 654	37 181	5 058	42 239

Foreningens organisering

Styret

Leder:	Sjur Loen	Nordea Finans Norge AS
Nestleder:	Hanne Karoline Kræmer	SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS
	Stefan Davidsson	DNB – avd. DNB Finans
	Carsten Thorne	SG Finans AS
	Knut Øvernes	Santander Consumer Bank AS
	Freddy Syversen	EnterCard Group

Varamedlemmer

Per Magne Hansen	Toyota Kreditbank GmbH NUF
Frank Øien	Danske Finans del av Danske Bank
Eldar Larsen	Sparebank 1 Factoring

Valgkomiteen

Leder:	
Tore Haugstvedt	Nordea Finans Norge AS
Steinar Sætre	SG Finans AS
Rune Surland	Sparebank1 Finans Østlandet AS

Varamedlem

Eskil Myrmo	DNB – avd. DNB Finans
-------------	-----------------------

Administrasjonen

Christina Åhlander	Adm. dir.
Tom Slungaard	Juridisk direktør
Torill Alsaker	Konsulent

Finansieringsselskapenes Forening

Hansteens gate 2, Postboks 2330 Solli, 0201 Oslo, telefon 23 28 44 80, e-post: firmapost@finfo.no, www.finfo.no
Produksjon: Hamar Media, avd. Nydal Foto: www.scanstockphoto.com

Medlemmer pr. april 2020

Medlem	Postadresse	Telefon	Nettadresse
ALD Automotive AS	Postboks 64, 1368 Stabekk	67 10 87 00	www.aldautomotive.no
AS Finansiering	Postboks 2023 Vika, 0125 OSLO	400 02 259	www.finansiering.no
Bank Norwegian AS	Postboks 338 Sentrum, 0101 OSLO	2929	www.banknorwegian.no
BB Bank - en filial av TFBank AB	Postboks 956 Sentrum, 5808 BERGEN	56 99 92 00	www.bbbank.no
BMW Financial Services Norge NUF	Postboks 1, 1330 FORNEBU	67 11 80 40	www.bmw.no/finans
BNP Paribas Leasing Solutions AS	Postboks 4014 Moa, 6048 ÅLESUND	70 15 40 00	https://leasingolutions.bnpparibas.no
Brage Finans AS	Postboks 7780, 5020 BERGEN	55 61 00 50	www.brage.no
Danske Bank - filial	Postboks 1170, 0107 Oslo	6030	www.danskebank.no
De Lage Landen Finans Norge NUF	Postboks 184, 1325 LYSAKER	67 18 70 00	www.delagelanden.com
DNB – divisjon DNB Finans	Postboks 1600 Sentrum, 0021 OSLO	915 048 00	www.dnb.no
Easybank ASA	Holbergsgate 21, 0166 OSLO	22 99 14 99	www.easybank.no
Eika Kredittbank AS	Postboks 2349 Solli, 0201 OSLO	22 87 81 00	www.eika.no
Ekspress Bank NUF	Postboks 1189 Sentrum, 0107 OSLO	815 45 300	www.ekspressbank.no
EnterCard Norge, filial av EnterCard Group AB	Postboks 6783 St. Olavs plass, 0130 OSLO	21 31 66 00	www.entercard.no
Factoring Finans AS	Søndre gate 16, 7011 TRONDHEIM	480 77 600	www.factoringfinans.no
Folkia AS	Kronprinsens gate 1, 0251 OSLO	73 10 33 00	www.Folkefinans.com
Handelsbanken NUF	Postboks 1342 Vika, 0113 OSLO	22 39 70 00	www.handelsbanken.no
Ikano Bank AB (publ), Norway branch	Postboks 295, 1372 ASKER	66 85 86 40	www.ikanobank.no
Instabank ASA	Drammensveien 177, 0277 OSLO	974 85 610	www.instabank.no
Komplett Bank ASA	Vollsveien 2 b, 1366 LYSAKER	21 00 74 50	www.komplettbank.no
LeasePlan Norge AS	Postboks 6019 Etterstad, 0601 OSLO	23 06 98 00	www.leaseplan.no
Nordax Bank AB	Boks 23124, 104 35 STOCKHOLM, SVERIGE	21 54 44 00	www.nordax.no
Nordea Finans Norge AS	Postboks 1166 Sentrum, 0107 OSLO	22 48 66 00	www.nordeafinans.no
Optin Bank ASA	Munkedamsveien 53 B, 0250 OSLO		www.optinbank.no/privat
Resurs Bank AB NUF	Postboks 979 Sentrum, 0104 OSLO/ Langkaia 1, 0150 OSLO	63 00 18 15	www.resursbank.no
Santander Consumer Bank AS	Postboks 177, 1325 LYSAKER	21 08 30 00	www.santander.no
Scania Finans AB – Filial Norge	Postboks 250 Leirdal, 1011 OSLO	22 79 34 00	www.scania.no
SEB Kort Bank AB, Oslofilialen	Postboks 1373 Vika, 0114 OSLO	21 01 51 00	www.seb.no
SG Finans AS	Postboks 105, 1325 LYSAKER	21 63 20 00	www.sgfinans.no
Siemens Financial Services AB NUF	Postboks 1 Alnabru, 0613 OSLO	22 63 30 80	www.siemens.no/finance
SpareBank 1 Factoring AS	Postboks 1347 Sentrum, 6001 ÅLESUND	70 11 36 00	www.factoring.no
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	Postboks 4797 Sluppen, 7467 TRONDHEIM	91 507 301	www.sb1finans.no
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	Postboks 6801 Langnes, 9298 TROMSØ	91 502 248	www.snnfinans.no
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	Postboks 223, 2302 HAMAR	91 507 790	www.sb1fo.no
Sparebank 1 Kredittkort AS	Postboks 4794, 7467 TRONDHEIM	73 88 44 25	www.sparebank1.no
Sparebank 1 SMN Spire Finans AS	Dronningens gt. 7, 7011 TRONDHEIM	48 50 90 00	www.debank.no
SpareBank 1 SR-Bank ASA	Postboks 114, 4065 STAVANGER	4002	www.sparebank1.no/sr-bank
Svea Finans NUF	Postboks 2220 Sentrum, 7412 TRONDHEIM	73 93 06 00	www.sveafinans.no
Toyota Kreditbank GmbH NUF	Postboks 704, 3003 DRAMMEN	32 20 84 00	www.toyotafinans.no
Volvo Finans Norge AS	Postboks 27, 0614 OSLO	23 17 66 00	www.vfsc.com

Assosiert medlem

Kreditor Finans AS	Postboks 782 Sentrum, 0106 OSLO	22 60 92 00	https://www.kreditor.no
--------------------	---------------------------------	-------------	-------------------------